

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A hazai bűnügyi nyilvántartás és adatvédelmi aspektusai

Szerző:

Dr. Gubás Péter Bertalanné Dr. Kelemen Judit

Miskolc 2019.

„Összességében megállapítható, hogy a bűnügyi nyilvántartás a nyomozás és felderítés sikerének záloga volt és az napjainkban is. Hiszen a bűnüldözés a bűncselekménnyel kapcsolatos információk megléte nélkül nem volna elképzelhető. Az adatok rendszerezése, adattárakban történő tárolása nélkül pedig az információk torzulnának, feledésbe merülnének, használatuk erősen korlátozottá válna. A nyilvántartás tulajdonképpen a nyomozati munka fejlődésével, annak igényeit kiszolgálva alakult, változott és fejlődik napjainkban is.”

/Szigetvári Oszkár/

I. Bevezetés

I.1. Alapvetés, a témaválasztás indoka

„A bűnügyi nyilvántartás az adatok rendszerezett tárháza, amelyet egy célirányos gyűjtés tölt fel a megelőzést és felderítést segítő, sokrétű adatszolgáltatás érdekében. Az adatok ilyen rendszerbe foglalása és értékelése lehetővé teszi következtetések levonását a bűncselekmények tetteseire, vagy az elkövetés körülményeire. A bűnelkövetők ugyanis többnyire törekednek kivonni magukat a felelősségre vonás alól, és igyekeznek a korábbi bűncselekményeiket is eltitkolni, mellyel személyazonosságukat is leplezni próbálják. Mindezek magakadályozására jöttek létre a XX. század elején a különböző nyilvántartások.”¹

Annak ellenére, hogy a bűnüldözési munka, a nyomozás, a büntetőjogi ítélkezés és ezáltal a büntetőjog szerves részét képezi, továbbá a fentiekhez pótolhatatlan segítséget nyújt a bűnügyi nyilvántartás, véleményem szerint mégis vajmi, méltatlanul kevés „szó esik róla” akár az egyetemi oktatás, vagy a tudományos tevékenységek, de akár csak a bírói munka terén is. Pedig jómagam első kézből tapasztaltam és tapasztalom meg a bírósági fogalmazói, titkári munkám során, hogy milyen fontos is ez a fajta nyilvántartás.

Hogyan is tudná egy szabálysértési titkár az eljárás alá vont személyt a megfelelő mértékű, jellegű intézkedéssel sújtani, ha nem ismerné a szabálysértési előéletét? Ugyanez méginkább igaz a büntető bíróra: a súlyosító körülmények tekintetében igencsak lényeges az, ha a bűnügyi nyilvántartásban már szerepel a terhelt.

Már az ókorban is jelentőséget tulajdonítottak a bűnügyi nyilvántartás egyik „klasszikus” alapelemét képező adatnak: Marcus Fabius Quintilianus egyik perében egy fiatal fiút védett, akit azzal vádoltak, hogy éjszaka megölte szüleit, melynek indokaként nyereségvágyat állapítottak meg. Quintilianus

¹ Fenyvesi Csaba: A bűnügyi nyilvántartás szerepe a kriminalisztikában. In: Nagy Ferenc (szerk.): Ad futuram memoriam tanulmányok Cséka Ervin 85. születésnapja tiszteletére. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2007. 205. oldal

alaposan szemrevételezte magát a helyszínt. Perbeszédében kitért a falon talált véres tenyérlenyomatokra, melyek a vérben fekvő szülők hálósobájából indulva a fiú szobájáig húzódtak, s melyek nagyban hozzájárultak az eset megoldásához.²

A nyilvántartott ujjlenyomat alapján történt első, sikeres, magyar azonosítás pedig a hírhedt dánosi rablógyilkosság-eset volt, ahol 1907. július 19-én éjjel a dánosi csárdában brutális eset történt: négy személyt összekaszaboltak, meglöttek, baltával lefejeztek. Az ott található értékeket elvitték, a csárdát pedig felgyújtották. A dánosi négyes rablógyilkosság a magyar kriminalisztika, és kifejezetten a biometrikus személyazonosítás elsősorú „ereklyéje”, amelyben az ujjnyomat alapján a köztudat szerint első alkalommal sikerült tetteseket beazonosítani és ítéletet hozni.³

A bűnügyi nyilvántartás segítségével Magyarországon már az 1960-as években sikerült tisztázni például azt, hogy a "kiderítetlen" helyszíni bűncselekmények nyilvántartási kartonjai alapján történtek-e az adott községekben betöréses lopások, hogy a tettes egy-egy területre időnként újabb bűncselekmény elkövetése végett visszatért-e, továbbá a helyszíni szemle jegyzőkönyvei is segítettek a nyomozást.⁴ A témaválasztásom fenti indokait követvén, megkísértem tehát a bűnügyi nyilvántartás összes lényeges hazai szegmensét górcső alá venni.

1.2. Történeti előzmények

1.2.1. A kezdetek

Magyarországon a XIX. század végén jelentek meg a bűnügyi nyilvántartások. Kezdetben a helyi sajátosságokat foglalták rendszerbe, ezen nyilvántartások integrációjának a nyomán jött létre a központi magyar bűnügyi nyilvántartás számos gyakorlati szempont figyelembevételével.⁵

² Földesi Krisztina: A daktiloszkópia funkcionális története. Hadmérnök, X. évfolyam, 2015/3. szám, 6. oldal

³ Földesi Krisztina: i.m. 11. oldal

⁴ Horváth Ferenc: Egy veszélyes betörőtolvaj leleplezése a bűnügyi nyilvántartás felhasználásával. Belügyi Szemle, 2. évfolyam, 1964/5. szám, 105. oldal

⁵ Szigetvári Oszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete. In: Parádi József (szerk.): Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére. http://real.mtak.hu/91239/1/Salutem-4_169-180.pdf Letöltés ideje: 2019. 09. 28., 170. oldal

A magyar rendvédelemben detektívek jelentek meg a dualizmus idején a rendőrtestületek kötelékében: Magyarországon először a Budapest-fővárosi Magyar Királyi Állami Rendőrség keretein belül hoztak létre ilyen testületet, később pedig a nagyobb vidéki városok rendőrségein is, majd kialakították a munka végzéséhez szükséges nyilvántartásokat. A detektívek eredményes munkavégzéséhez jelentős mértékben hozzájárult az első magyar bűnügyi nyilvántartás létrejötte.⁶

A bűnüldözési céllal történő adatkezelés első formáit tehát a rendőrségi nyilvántartások jelentették. Közös jellemzőjük volt azonban a széttagoltság, az egymástól független alakulás. A rendőrség az adatokat saját jegyzetek, feljegyzések, tapasztalatok által, manuálisan gyűjtötte. Ezek a kezdetleges nyilvántartások azonban mégis hasznosnak bizonyultak, hiszen közvetlenül támogatták a területükön előforduló bűnesetek felderítését, habár kevés számú, és a helyi kriminalitást nyomon követő adattárak voltak csupán, de igazodtak a detektívek szakmai tapasztalataihoz is, és követték a nyomozások szükségleteit is.⁷ A detektívek igényeinek megfelelően, a nyomozások szükségleteit kielégítve fejlődtek a nyilvántartások, azonban a bűnüldözők kivételével más hivatal nem férhetett hozzá ezekhez az adatokhoz. Később, a hírközlés fejlődésével a XX. század elején megjelentek a központi adattárak, melyek a nyomozások és a bűnüldöző tevékenység egyik legfontosabb eszközévé váltak. Ezután a központosítással az adattárak leváltak a közvetlen használókról, és az akkori Belügyminisztérium alárendeltségébe kerültek. Megőrizték ugyan bűnüldöző jellegüket, de erősen bürokratikusak maradtak.⁸

1885-ben létrehozták tehát az első magyar bűnügyi nyilvántartást, melynek alapját a korábban a rendőrök által készített magánfeljegyzések alkották. Az alapok lerakása ezen feljegyzések, továbbá a hazai és külföldi fegyházaktól, börtönöktől, királyi ügyészségektől, járásbíróságoktól beérkezett közlemények segítségével történt meg. Már 1885-ben összeállításra került a „Rendőrség A.B.C.” elnevezésű, 200 oldalas könyv, amely a Budapest-fővárosi Magyar Királyi Állami Rendőrségnél nyilvántartott büntetett előéletű egyének névjegyzékét és személyleírását tartalmazta.⁹

⁶ Szigetvári Oszkár: i.m. 170. oldal

⁷ Finszter Géza: A bűnügyi nyilvántartás helyzete és fejlesztésének lehetőségei. In: Irk Ferenc (szerk.): Kriminológiai tanulmányok. 43. kötet, 2006. 39. oldal

⁸ Szigetvári Oszkár: i.m. 171-172. oldal

⁹ Szigetvári Oszkár: i.m. 172. oldal

A későbbiekben a második, soron következő szabályzat, amely 1890-ben lépett hatályba, négy részből állt: 1. körözött személyek és rovott múltúak, 2. lopott és talált tárgyak, 3. feltételesen szabadlábra bocsátottak, valamint a 4. rendőri közlönyök nyilvántartásából, majd 1887-ben kiegészítették fényképes arcképanyilvántartással. Később: 1897-ben elrendelték az Országos Bűnügyi Nyilvántartó felállítását.¹⁰ Az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal lényegében a budapesti államrendőrségnél eddig vezetett és kipróbált bűnügyi nyilvántartásnak a kiterjesztése volt az egész országra, és az ennek a nyilvántartásnak a körében alkalmazott „dactyloskopiai” és „photographiai” eredmények értékesítése történt meg. Az életbelépő nyilvántartás a peres eljárás szempontjából nem csupán az elítéltek nyilvántartását ölelte fel és így tulajdonképpen a nyomozás egyes ágait és a büntetések végrehajtását is szolgálta, hanem segédeszközöket is nyújtott a büntető hatóságok részére a személyazonosság nyomozásában az ujjlenyomatok és fényképek útján, másfelől pedig az ismeretlen helyen távollevők és szökevények elleni eljárásban is segédkezett az úgynevezett figyelőlapok útján.¹¹ *„Nem tudjuk eléggé kiemelni, hogy mily óriási lépéssel vitte elő igazságügyünket ez az intézkedés a kriminalisztika terén, s különös jelentőségét abban kell látnunk, hogy a dactyloskopiát és a fotografálást az összes büntető hatóságok rendelkezésére bocsátván: ezzel nagy szolgálatot tett a bűnügy legmodernebb ágának: a krimináltaktikának.”¹²*

A kezdetben csupán négy részből álló nyilvántartás a folyamatos technikai fejlődésnek, a társadalmi és a jogi környezet változásának köszönhetően tovább bővült. A körözött személyek nyilvántartásában a budapesti főkapitányság által bűnügyben letartóztatott, a budapesti királyi büntető bíróság által bűnügyben elítélt személyek, az országos fegyházban fogvatartott és lefényképezett, 5 évnél súlyosabb büntetésre ítélt visszaesők is megjelentek. Minden személy önálló törzslappal rendelkezett, az adatokat betűrendbe állították és fiókos szekrényben tárolták.¹³

A nyilvántartás, azaz a könyv az újabb elkövetők adataival gyarapodva folyamatosan megjelent. Az összeállított gyűjteményt már a közigazgatás, sőt az állampolgárok részére is hozzáférhetővé tették. Tovább is bővült: tárgynyilvántartás készült azon tárgyakról, amelyek bűncselekmények kapcsán tűntek el. A talált és elveszett tárgyakat 1898-tól külön tartották nyilván. A fényképanyilvántartás több

¹⁰ Szigetvári Oszkár: i.m. 173. oldal

¹¹ Kármán Elemér: A bűnügyi nyilvántartás és büntető igazságszolgáltatásunk. Jogtudományi közlöny, 43. évfolyam, 1908/47. szám, 377-378. oldal

¹² Kármán Elemér: i.m. 378. oldal

¹³ Szigetvári Oszkár: i.m. 174. oldal

önálló gyűjteményből állt, melyből az arcképanyilvántartás 1887-ben került megalkotásra. Ezek a képek mellképek voltak, melyek szemből mellre tett, nyújtott kézzel ábrázolták az alanyokat. Ezt követően a tükör-képek segítségével (a személyt egy mellette elhelyezett tükör segítségével profilból fényképezték) profilképet is készítettek. Az arcképanyilvántartás mellett gyűjteménybe rendezték a bűncselekmények nyomozása során készített egyéb felvételeket: ezeken az elkövetés eszközeit, tárgyát, és egyéb, a nyomozás és az ügy szempontjából releváns körülményeket rögzítették.¹⁴

Létezett továbbá a fentiekén kívül a különös ismertetőjelek nyilvántartása, mely a személyek egyedi, feltűnőbb ismertetőjeleit, tetoválásait tartalmazta, valamint a daktiloszkópiai nyilvántartás, mely az ujjlenyomat-nyilvántartást fedte.¹⁵

Az 1905-ös nyilvántartás az alábbi részekből állt összefoglalóan: 1. rovott múltúak, 2. körözöttek, 3. föltételesen szabadlábon lévő fegyenczek, 4. fényképek, 5. ismertető jelek, 6. tárgyak, 7. Bertillon féle méretek, 8. ujjnyomatok, 9. fényképező műterem.¹⁶

Magyarországon az első jelentős, nyilvántartást megkövetelő és annak jogalapját megteremtő törvény a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló 1897. évi XXXIV. törvénycikk volt. Ez az a jogszabály, amelynek 26. §-a expressis verbis kimondta a „casier judiciaire”, azaz a bűnvádi úton jogerősen elítéltekről szóló nyilvántartási lajstrom vezetésének szükségességét. Ennek feladatát a jogszabály az igazságügy- és a belügyminiszterek által kiadandó rendeletek útján kívánta szabályozni, melyek a 24.300/1908. és a 43.800/1930. IM rendeletek voltak, és a fentiekben is említettek szerint a magyar királyi államrendőrség budapesti főkapitánysága mellett létesített Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal feladatkörébe utalták a nyilvántartást, amely hivatalnak a királyi ügyészek és járásbírók küldték meg az elítélésről kiállított büntetőlapot.¹⁷

A Belügyi Szemlében 1975-ben megjelent cikk bemutatja, hogy akkoriban az MSZMP Központi Bizottság 1969. november 28. napján kelt határozata nyomán került sor a Belügyminisztérium Nyilvántartó

¹⁴ Szigetvári Oszkár: i.m. 175. oldal

¹⁵ Szigetvári Oszkár: i. m. 177. oldal

¹⁶ Kadlót Erzsébet: A bűnügyi nyilvántartás szabályozásának alkotmányossági kritériumai.

<https://www.google.com/url?sa=t&trct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwi1o-eZ75PIAhXQAxAlHXdyBY0QFjAAegQIBRAC&url=http%3A%2F%2Fabi.atlatszo.hu%2Fimages%2Frendezvenyek%2F2009%2FWWI%2FKadlotErzsebet.ppt&usg=AOvVaw1-B6J8Cv9OrYl5f7zjuk-9> Letöltés ideje: 2019. 10. 11., 1. dia

¹⁷ Bogotján Róbert - Veszeli Dániel: Bűnügyi nyilvántartás a büntetés-végrehajtásban: a múlt örökségének és a jelen kihívásainak hatása a közeljövő terveire. Börtönügyi szemle. 30. évfolyam, 2011/3. szám, 61. oldal

Központjának létrehozására. A BM NYK a Belügyminisztérium államtitkárának alárendeltségébe tartozó központi szervet jelentette.¹⁸ Feladata volt a központosított nyilvántartásokkal, kriminalisztikai és egyéb eszközökkel segíteni a belügyi szervek munkáját, továbbá szakirányítást, szakfelügyeletet és ellenőrzést gyakorolt a nyilvántartási és adatszolgáltatási tevékenység felett. A BM NYK osztályai kezelték ekkor azokat a központi nyilvántartásokat, amelyekben jogszabályok, parancsok, utasítások és szabályzatok alapján regisztrálták a meghatározott személyekre, tárgyakra, gépjárművekre, bűncselekményekre és más eseményekre vonatkozó adatokat.¹⁹ A belügyminiszter döntése alapján már 1967-ben megkezdődött egy egységes, központosított belügyi információrendszer kiépítésének programja, ennek integrált részeként került megvalósításra a kriminalisztikai információ-rendszer.²⁰ Kialakult egy ún. modus-operandi gépi adattár, melyből számos, ismeretlen tettesre utaló információt lehetett kinyerni. Ezzel párhuzamosan a daktiloszkópai osztályra érkező megkeresések alapján évenként már csaknem 300-350 elkövetőt tudtak azonosítani.²¹

A XX. század elején megjelentek tehát a központi adattárak, ezáltal a rendőrségi nyilvántartás elsőrendű kriminalisztikai eszközzé formálódott. 1945 után ezt a struktúrát a Belügyminisztérium viszonylag épen megőrizte. 1953-tól a kriminalisztikai gyűjtés és felhasználás mellett megjelentek a szervezetrányítási és ügyviteli feladatok is. A számítógép nyolcvanas évek elején történő megjelenése pedig inkább már a lokális bűnüldözésben segített.²²

1.2.2. A bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény

Mielőtt a bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: régi Bnyt.v.) rendelkezéseit bemutatnám, mellette további jogszabályokat is meg kell említeni, ha a bűnügyi nyilvántartás történeti aspektusáról teljes képet szeretnénk kapni. Így fel kell sorolnunk a régi Bnyt.v. mellett a személy és tárgykörözésről szóló 2001. évi XVIII. törvényt, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényt (ennek is különösen a VIII. fejezetét), továbbá említést kell tenni az ún. modus operandi nyilvántartásról is. Mindezekben túlmenően belügyminiszteri

¹⁸ Fekete Károly: A bűnügyi nyilvántartás helyzetéről és perspektívájáról. Belügyi Szemle 1975/3. szám, 30. oldal

¹⁹ Fekete Károly: i.m. 30. oldal

²⁰ Fekete Károly: i.m. 32. oldal

²¹ Fekete Károly: i.m. 33. oldal

²² Finszter Géza: i.m. 39-41. oldal

rendeletek is tartalmaztak vonatkozó rendelkezéseket.²³ Ide soroljuk a 7/2000. (II. 16.) BM-IM együttes rendelet, mely azt volt hivatott kimondani, hogy a bűnügyi nyilvántartásokat a Belügyminisztérium Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatala kezeli.²⁴ Ezen túlmenően a 21/2011. (X. 11.) BM rendelet is megemlíti, mely a körözési nyilvántartásból való adatigénylés részletes szabályait tartalmazta.²⁵

A bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény célja az volt, hogy meghatározza a bűnügyi nyilvántartások körét és az azokban nyilvántartott adatokat, megállapítsa az egyes nyilvántartások részére történő adatközlés, valamint az adatigénylés és adatszolgáltatás szabályait, végül pedig rögzítse az adatkezelés feltételeit.²⁶ A régi Bnytv.-ben az alábbi adatkörök alkották a bűnügyi nyilvántartást: 1. a büntettek, 2. a kényszerintézkedés alatt állók, 3. a büntetőeljárás alatt állók, 4. az ujj- és tenyérlenymatok, a fényképek (daktiloszkópiái és fényképnnyilvántartás), valamint a DNS-profilok.²⁷

Amennyiben az adatköröket egyesével kívánjuk vizsgálni, úgy megállapíthatjuk, hogy a büntettek nyilvántartásának célja volt a büntetett, illetve a büntetlen előélet tényének megállapítása bűnüldözési, igazságszolgáltatási és nemzetbiztonsági érdekből, továbbá az, hogy az érintett jogai gyakorlásának biztosítása, illetőleg mások jogainak és biztonságának védelme érdekében ezen adatok fellelhetőek legyenek.²⁸ A régi Bnytv. értelmében azon személyek adatai tartoztak ide, akik bíróság által kiszabott büntetés vagy intézkedés hatálya alatt álltak, továbbá, akikkel szemben az ügyész a vádemelést elhalasztotta, vagy akiket megrovásban részesített, továbbá akikkel szemben kiszabott külföldi ítélet érvényét elismerték, végül, akik kegyelemben részesültek. A kényszerintézkedés alatt állók nyilvántartásának célja volt az érintettek és mások jogainak és biztonságának védelme, továbbá, hogy a büntetőeljárásokat gyorsan és hatékonyan tudják lefolytatni.²⁹ Így a nyilvántartás ezen része azon személyek adatait tartalmazta, akikkel szemben előzetes letartóztatást, lakhelyelhagyási tilalmat, házi őrizetet vagy ideiglenes kényszergyógykezelést rendeltek el.³⁰

²³ Fenyvesi Csaba: i.m. 206. oldal

²⁴ Fenyvesi Csaba: i.m. 208. oldal

²⁵ Fenyvesi Csaba: i.m. 210. oldal

²⁶ régi Bnytv. 1. §

²⁷ Finszter Géza: i.m. 42-43. oldal

²⁸ régi Bnytv. 9. §

²⁹ régi Bnytv. 20. §

³⁰ Fenyvesi Csaba: i.m. 206-207. oldal

A büntetőeljárás alatt állók nyilvántartásának célja volt, hogy elősegítse a büntetőeljárások, illetőleg más hatósági eljárások gyors és hatékony lefolytatását, továbbá az eljárások törvényességének, az állampolgárok és mások jogának biztosítását és védelmét is.³¹ Így ebben a nyilvántartásban a gyanúsítottak és a vádlottak adatai voltak megtalálhatóak.³²

A daktiloszkópiai és fényképanyilvántartás célja volt a gyanúsítottak és más személyek azonosítása illetve kizárása a büntetőeljárásokban,³³ így nyilván kellett tartani annak az adatait, ujj- és tenyérynnyomatát, továbbá arcképét, akit szándékos bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vontak, és a bűncselekmény helyszínén rögzített ujj- és tenyérynnyomatot is.³⁴

A DNS-profil nyilvántartás célja kizárólag meghatározott bűncselekmények elkövetésével gyanúsítottak azonosítása illetőleg kizárása volt a büntetőeljárás keretén belül.³⁵ E körben annak az adatait kellett nyilvántartani, akit ötévi, vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel fenyegetett büntett, vagy a szervezett bűnözéssel összefüggő, továbbá nemi erkölcs elleni erőszakos vagy gyermekkorú ellen irányuló, a pénz- vagy értékpapír-hamisítással kapcsolatos, végül egyes feljelentési kötelezettségekkel összefüggő bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt vontak büntetőeljárás alá. Ebben a nyilvántartásban kaptak helyet a bűncselekmény helyszínén rögzített anyagmaradványból meghatározott DNS-profilok is.³⁶

Már a régi Bnyt. is kimondta azt, hogy a bűnügyi nyilvántartás egy közhiteles nyilvántartás, melynek feladata a vonatkozó adatok gyűjtése, kezelése, és azokról okirat kiadása.³⁷ A teljes nyilvántartást a belügyminiszter által kijelölt szerv kezelte, annak törvényességi felügyeletét pedig az ügyész látta el az Alkotmány 51. § (2) bekezdése alapján.³⁸

³¹ régi Bnyt. 25. §

³² Fenyvesi Csaba: i.m. 207. oldal

³³ régi Bnyt. 30. §

³⁴ Fenyvesi Csaba: i.m. 207. oldal

³⁵ régi Bnyt. 38. §

³⁶ Fenyvesi Csaba: i.m. 207-208. oldal

³⁷ régi Bnyt. 3. §

³⁸ Finszter Géza: i.m. 43. oldal

A törvény előírta azt is, hogy a nyilvántartás körébe tartozó adatcsoportokat egymástól független, önálló nyilvántartásokban kell kezelni.³⁹

A régi Bnytv., illetve a történeti áttekintés alapján már megállapítható, hogy a bűnügyi nyilvántartás kriminalisztikai szempontok alapján alakult ki, méghozzá kettős funkcióval: egyrészt az ismeretlen tetteses bűnesetek tárgyi jegyeinek és az elkövetés jellemző módszereinek a nyilvántartásba vétele azon tapasztalat alapján, hogy az elkövetők a bűncselekményeket hasonló módszerekkel követik el, másrészt pedig az elkövetők személyes adatainak és azonosításra alkalmas jellemzőinek nyilvántartásba vétele lehetővé tette az ismert elkövetők újabb bűncselekményeinek a leleplezését.⁴⁰

A régi Bnytv. tehát három különböző rendeltetésű nyilvántartást szabályozott: 1. kriminalisztikai nyilvántartást, 2. eljárási nyilvántartást, és 3. közigazgatási nyilvántartást. Látható tehát, hogy mindhárom nyilvántartási típusra tartalmazott rendelkezéseket, nem csak kizárólag a bűnügyire, és nem ölelte fel az összes kriminalisztikai nyilvántartást. Ezen túlmenően a kriminalisztikai nyilvántartások kezelését nem a nyomozó hatóságokra, hanem egy belügyi központi hivatalra bízta.⁴¹ Ezen anomáliák miatt a régi Bnytv. nem tudott teljes mértékben megfelelni a szakmailag megalapozott, a nyomozások törvényességét és eredményességét segítő törekvéseknek, mivel éppen a rendőrség nem rendelkezett azzal a kriminalisztikai adattárral, mely a munkáját leginkább segíthette volna. Így egy olyan egységes, és a rendőrség rendelkezésére is álló nyilvántartás létrehozása vált szükségessé, mely annak nagyfokú önállóságát, a nyomozó hatósági hatáskörök koncentrálását, jelentős bűnügyi technikai háttérrel és a kriminalisztikai nyilvántartások feletti kizárólagos rendelkezési jogot biztosít.⁴²

A bűnügyi nyilvántartás régi Bnytv. alapján történő szabályozásának pozitívuma volt viszont, hogy megfelelt az alkotmányos jogállam követelményeinek, világszínvonalú műszaki-technikai feltételek mellett működött, rengeteg DNS mintát tárolt, illetve a nemzetközi bűnügyi együttműködés, valamint a Schengeni Információs Rendszerhez történő csatlakoztatása is megtörtént. Gyengeségei voltak azonban, hogy nem érvényesült a vonatkozásában a centralizáció elve, valamint nem volt könnyen

³⁹ régi Bnytv. 8. § (1) bekezdés

⁴⁰ Finszter Géza: i.m. 47. oldal

⁴¹ Finszter Géza: i.m. 48. oldal

⁴² Finszter Géza: i.m. 52. oldal

elérhető a felhasználók részére, ezen túlmenően nem volt eléggé differenciált a struktúrája, és a nemzetközi bűnügyi együttműködésen belül nehéz volt az információbevitel.⁴³

A fentieknek megfelelően az Alkotmánybíróság a 144/2008. (XI. 28.) AB határozatában 2009. június hónap 30. napi hatállyal alkotmányellenesnek ítélte és megsemmisítette a régi Bnytv. meghatározott rendelkezéseit, mely határozat a későbbiekben, a hatályos szabályozás vonatkozásában részletesen elemzésre kerül.

1.2.3. A személy- és tárgykörözésről szóló 2001. évi XVIII. törvény

A személy- és tárgykörözésről szóló törvény értelmében - mely 2014. január hónap 1. napján veszítette hatályát - ezen nyilvántartás 1. a körözött személyek, 2. a holttestek és 3. a tárgyak nyilvántartása volt.⁴⁴

A szóban forgó jogszabály értelmében a nyilvántartás a személykörözés tekintetében tartalmazta a körözött személy természetes személyazonosító adatait, állampolgárságát, lakó- és tartózkodási helyét, álnévét, gúnynevét, személyleírását, különös ismertető jegyeit, fényképét, ruházatának és a nála lévő tárgyaknak a leírását, vélt feltalálási helyeit, tartózkodási helye ismeretlenné válásának időpontját, elfogása esetén a várható magatartására (különösen esetleges erőszakos viselkedésére, fegyver birtoklására) vonatkozó információt, a körözés elrendelésének okát, a körözés elrendelésének napját az óra és perc feltüntetésével, annak a hatósági eljárásnak az iktatószámát, amelyben a körözést elrendelték, a körözést elrendelő hatóság megnevezését, a felkutatáshoz szükséges egyéb adatot, továbbá azt, ha a körözést elrendelő hatóság bűnüldözési érdekből korlátozza vagy nem engedélyezi az adatszolgáltatást, illetve a nyilvánosságra hozatalt megtiltotta, végül a szabadságvesztés vagy közérdekű munka kiszabásáról rendelkező jogerős bírósági ítélet számát.⁴⁵

A holttestek nyilvántartása esetében, a későbbi azonosítás érdekében a Magyarországon holtan talált ismeretlen személyek nyilvántartásba vételére a nyomozó szervezeteknek össze kellett gyűjteniük a

⁴³ Finszter Géza: i.m. 58-60. oldal

⁴⁴ 2001. évi XVIII. törvény a személy- és tárgykörözésről (a továbbiakban: 2001. évi XVIII. törvény) 2013. XII. 31. napján hatályos 1. § (1) bekezdése

⁴⁵ A 2001. évi XVIII. törvény 2013. XII. 31. napján hatályos 18. § (1) bekezdése

személykörözésnél nyilvántartott egyes adatok mellett a holttest megtalálási helyét és idejét is.⁴⁶

A körözött tárgyról a pontos nyilvántartás, továbbá a későbbi felkutatás, felismerés és azonosítás érdekében részletes tárgyleírást adtak. Így ezen nyilvántartás a személykörözésre vonatkozó egyes adatokon túlmenően tartalmazta a körözött tárgy megnevezését, továbbá utolsó ismert tulajdonosának, illetve birtokosának azonosító, illetve személyazonosító adatait, utolsó ismert tulajdonosának lakó- illetve tartózkodási helyét, végül az egyedi azonosításra alkalmas jellemzőket, és a tárgy fényképét is.⁴⁷

A személy- és tárgykörözésről szóló törvény hatályon kívül helyezése vonatkozásában a Kormány előterjesztette a T/11106. számú törvényjavaslatot, mely alapján az Országgyűlés elfogadta a jelenleg is hatályban lévő, és a későbbiekben elemzésre kerülő, a körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXXVIII. törvényt.

1.2.4. A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény

A Rendőrségről szóló 2009. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Rtv.) a hatályos Bnytv. előtt is tartalmazott adatkezelésre vonatkozó rendelkezéseket. Ezek szerint a rendőri állomány a következő adatokból álló nyilvántartással (is) rendelkezhetett: szándékos bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt kihallgatott, illetőleg elítélt személy és cselekményének kriminalisztikai szempontból fontos jellemzői, a rendőrségen fogvatartott, a lakhelyelhagyási tilalom alá helyezett és azon személyek adatai, akiknek a biztosíték letétbe helyezését engedélyezték, a büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartottak és az intézetből feltételesen szabadságra bocsátottak adatai, a titkos információgyűjtés alkalmazásával érintett személyek adatai és az alkalmazás eredményét, súlyos bűncselekmény esetén, vagy ha a bűncselekmény a nemzetközi bűnözéssel kapcsolatba hozható, nemi erkölcs elleni erőszakkal valósult meg, gyermekkorú ellen irányult, sorozatos vagy szervezett elkövetéssel valósult meg, kábítószerrel vagy kábítószernek minősülő anyaggal kapcsolatos, a pénz- vagy értékpapír-hamisítással kapcsolatos, fegyveres elkövetéssel valósult meg, a közbiztonságot súlyosan megzavarta a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyek és kapcsolataik adatai,

⁴⁶ Fenyvesi Csaba: i.m. 209. oldal, 2011. évi XVIII. törvény 2013. XII. 31. napján hatályos 20. §-a

⁴⁷ Fenyvesi Csaba: i.m. 209-210. oldal, 2011. évi XVIII. törvény 2013. XII. 31. napján hatályos 19. §

kriminalisztikai szempontból fontos jellemzői, nemzetközi kötelezettségvállalás alapján mindazon személyek, cselekményeik, kapcsolataik adatai, akikkel szemben nemzetközi bűnüldözési intézkedéseket kell fogantatni, a szervezett bűnözésre utaló cselekményekben vagy tényállásokban érintett személyek, kapcsolataik adatai és kriminalisztikai szempontból fontos jellemzői, a bűnmegelőző ellenőrzés alá vont személy adatai, az ellenőrzés szempontjai és megállapításai, az egyes bűncselekmények nyomozása során a felderítés és a bizonyítás kapcsán keletkező iratokban szereplő személyekről, azok kapcsolatairól, eljárási helyzetéről beszerzett adatok, bűnmegelőzési célból végzett rendőrhatalósági ellenőrzés során felderített hamis, hamisított vagy bűncselekmény elkövetésére utaló kábítószer tartalmú gyógyszerek orvosi igényei és az azon szereplő adatok, a gyógyszerrel kapcsolatos adatok, a gyógyszerár azonosítója és a kiváltó személyazonosító adatai, igazoltatás és a körözési ellenőrzés során bűncselekmény és szabálysértés megelőzése céljából rögzített adatok, titkos információgyűjtés adatai, az általános segélykérő telefonszámon beérkező hívások és a hívó fél által használt telefonállomások azonosított adatai. A rendőrség ezeken túlmenően tárolt az államigazgatási, rendészeti, szabálysértési eljárásaihoz kötődő adatokat is.⁴⁸

Később, a 2008. január hónap 1. napjával hatályba lépett, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2007. évi CLXXI. törvénnyel történt módosítás folytán a rendőrség által külön kezelt adatok köre megszűnt: a jogszabály már csak azon adatok körét nevesítette, melyeket a bűnügyi és egyéb nyilvántartásokból átvett módon kezelt: a büntetett előéletre vonatkozó adat, valamint bűnüldözési tevékenysége során egyéb bűnügyi személyes adat és az elkövetőnek vagy a sértettnek a bűncselekménnyel összefüggő egészségügyi adata, továbbá a külön törvényben szabályozott közigazgatási feladatköréhez kapcsolódóan az ott meghatározott különleges adatok.⁴⁹

Az új Bnytv. 2009. június hónap 30. napján történt hatálybalépésével az Rtv. fenti rendelkezései is megváltoztak, mellyel a későbbiekben foglalkozik a dolgozat.

⁴⁸ Fenyvesi Csaba: i.m. 210-211. oldal, a Rtv. 2007. XII. 31. napján hatályos 84. §-a

⁴⁹ Az Rtv. 2008. I. 1. napján hatályos 82. §-a

1.2.5. A modus operandi nyilvántartás

A modus operandi nyilvántartás szó szerinti fordításban az elkövetés módja szerinti nyilvántartást jelentette, és tulajdonképpen egy, a bűncselekmény-típusai, avagy a bűnelkövetési módszerek szerinti adattárat takart. Ennek az alapját az a megfigyelt jelenség képezte, mely szerint az elkövetők jelentős része az egyes, hasonló bűncselekményét a már megszokott eszközzel, helyszínen, tárgyhoz, személyhez, időhöz kötődően illetve módon követi el. Ebben az esetben egy olyan felvett magatartásról van szó, amely az alapvető személyiségjegyekre alapozottan éveken keresztül formálódik, stabilizálódik, a szokások pedig készségszerűvé, dinamikus sztereotípiává alakulnak. Ezen adatok gyűjtése a gyakorlatban úgy működött, hogy az eljáró nyomozó szervek az egyes bűncselekményt elkövetők viselkedésmódjáról, a bűnelkövetés előtti, alatti és utáni magatartásáról, az elkövetés módszereiről kiállítottak egy adatlapot, amely bekerült a nyilvántartásba. Az adatlap tartalmazta a tettes személyleírását, az ál- és gúnynevét, különös ismertető jelét, tetoválását, lakcímét, fényképét is. Ebben a nyilvántartásban az ismeretlen tettes által elkövetett bűncselekmények kriminalisztikailag jellemző és később is értékelhető, felhasználható adatait is összegyűjtötték, és nyilvántartották.⁵⁰

A modus operandi nyilvántartás tartalmából arra a következtetésre juthatunk, hogy a bűnüldöző szervek mintegy pszichológiai- illetve személyiségtérképet készítettek az elkövetőkről, mely által azok kiléte, és az elkövetés körülményei könnyebben felderíthetővé váltak, hiszen „*a rendőrség bűnmegelőzési, bűnüldözési feladatainak teljesítése során rendkívül fontos, hogy rendelkezzen olyan adatbázissal, amely kriminalisztikai szempontok szerint rendszerezi a felderített bűncselekmények és elkövetőik jellegzetes adatait.*”⁵¹

A nyilvántartás jelenleg is létezik, habár új formában, ezért a hatályos szabályozásnál visszatér rá a dolgozat.

⁵⁰ Fenyvesi Csaba: i.m. 211-212. oldal

⁵¹ Nyeste Péter - Szendrei Ferenc: A bűnügyi hírszerzés kézikönyve
<https://www.google.com/url?sa=t&rc=1&q=&esrc=s&source=web&cd=21&ved=2ahUKewiPrdLOxsPLAhVeAxAIHWSdBHg4FBAWMAB6BAGAEAI&url=https%3A%2F%2Frtk.uni-nke.hu%2Fdocument%2Frtk-uni-nke-hu%2FA%2520bu%25CC%258Bnu%25CC%2588gyi%2520hi%25CC%2581rszerze%25CC%2581s%2520ke%25CC%2581ziko%25CC%2588nyve.pdf&usg=AOvVaw00Dwo2IMbVmKfMvxg63-nD> 174. oldal Letöltés ideje: 2019. 10. 30.

1.2.6. A büntetés-végrehajtási nyilvántartás

A büntetés-végrehajtási szervezet bűnügyi nyilvántartása csak korlátozottan hasonlítható össze más hasonló adattárakkal. A büntetés-végrehajtási intézetbe való befogadás során egy speciális, a társszervek által biztosított információkat is tartalmazó fogvatartotti nyilvántartási bejegyzés keletkezett, amelyet nem csupán adatrögzítésre, hanem elsődlegesen ügyintézésre használtak.⁵²

Magyarországon az első jelentős, nyilvántartást megkövetelő és annak jogalapját megteremtő törvény a büntetés-végrehajtás vonatkozásában is a már korábban említett, a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló 1897. évi XXXIV. törvénycikk volt, mely kimondta a bűnvádi úton jogerősen elítéltekről szóló nyilvántartási lajstrom vezetésének szükségességét. Ennek feladatát a jogszabály - a többi nyilvántartáshoz hasonlóan szintén - az igazságügy- és a belügyminiszterek által kiadandó, már említett rendeletek útján kívánta szabályozni.⁵³

Később alakult ki a nyilvántartó lapok és nyilvántartási anyagok rendszere. A személyes- és a büntetés-végrehajtási alapadatokat egy nyilvántartó lapon vezették, míg a kapcsolódó bűnügyi és büntetés-végrehajtási iratokat a fogvatartott összevont iratanyagában rendszerezve őrizték.⁵⁴

A büntetés-végrehajtási nyilvántartás több részből állt: a helyi nyilvántartásból, amelyet valamennyi büntetés-végrehajtási intézetben vezettek, és a befogadott, fogvatartott törvényben meghatározott adatainak helyi nyilvántartását jelentette, melyet a fogvatartó intézet vezetett. Főbb területei voltak a bűnügyi vagy igazgatási nyilvántartás, a biztonsági nyilvántartás, a nevelési nyilvántartás, a munkáltatási nyilvántartás, az anyagi és pénzügyi nyilvántartás, valamint az egészségügyi nyilvántartás.⁵⁵

A központi nyilvántartás a büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartott személyek személyes, továbbá a büntetésük végrehajtásával összefüggő egyéb adatainak központi nyilvántartását

⁵² Bogotyán - Veszeli: i.m. 61. oldal

⁵³ Bogotyán - Veszeli: i.m. 63. oldal

⁵⁴ Bogotyán - Veszeli: i.m. 62. oldal

⁵⁵ Bogotyán - Veszeli: i. m. 68. oldal

jelentette, melyet az Országos Parancsnokság erre kijelölt szervezeti egysége kezelt. A központi nyilvántartás az intézeti nyilvántartások összefoglalt összessége volt.⁵⁶

A büntetés-végrehajtási nyilvántartás az új Bntyv. hatályba lépésével beintegrálásra került ezen jogszabályba.

II. A hatályos magyar szabályozás

Hazánkban külön jogszabály rendelkezik a bűnügyi nyilvántartásról. Emellett viszont több, egyéb jogszabály is tartalmaz nyilvántartási vonatkozású rendelkezéseket, mint például a különböző adatkezelési tartalmú rendvédelmi szervezeti törvények, a hatályos Rtv., illetve a körözési nyilvántartásra vonatkozó szabályok is ide sorolhatóak.⁵⁷ A következő alfejezetekben ezeket kívánom bemutatni.

II.1. A Bntyv.

Ahogy arra a korábbiakban is utaltam: az Alkotmánybíróság a 144/2008. (XI. 26.) határozatával 2009. június hónap 30. napi hatállyal alkotmányellenesnek minősítette és megsemmisítette a bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. évi LXXXV. törvény - azaz a régi Bntyv. - meghatározott rendelkezéseit. A főbb probléma az volt, hogy a nyilvántartott adatállományból való adatigénylés során nem különült el az adatszolgáltatás kötelező esete az adatigénylés olyan formájától, amelyhez az adatalany hozzájárulása is szükséges. A személyes adatok célhoz kötött kezelésének sérelmét eredményezte tehát az, hogy a törvény az adatigénylőket a felhasználás céljától függetlenül, a szükséges korlátozás eseteit messze meghaladóan és globálisan jogosította fel a büntettesek nyilvántartásában szereplő adatok igénylésére. Több esetben továbbá az adatigénylés, továbbítás, illetve felhasználás rendeltetése nem volt egyértelműen megállapítható, s így a célszerűség, arányosság követelményének érvényesülése sem volt igazolható. A büntettesek nyilvántartása vonatkozásában további aggályként merült fel az adatok tárolásának szükségtelenül

⁵⁶ Bogotyán - Veszeli: i. m. 68. oldal

⁵⁷ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica. Tomus XXXII. 2014. 293. oldal

hosszú időtartama, továbbá a nyilvántartásokból történő adatigénylésre jogosultak körének nem egyértelmű meghatározása. A daktiloszkópiai és fényképanyilvántartás vonatkozásában az Alkotmánybíróság sérelmezte azt, hogy indokolatlanul széles személyi kör tekintetében rendelkezik a nyilvántartásba vételről, továbbá az adattárolás időtartamát is túlságosan hosszúnak minősítette.⁵⁸

A bűnügyi nyilvántartásról jelenleg a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Bnyt.v.) rendelkezik. A törvény 2009. június hónap 30. napján lépett hatályba, és fő vívmányai, hogy egységes, integrált bűnügyi nyilvántartást szabályoz, továbbá, hogy a régi Bnyt.v.-vel ellentétben már az Európai Unió jogának is megfelel.

A Bnyt.v. rendelkezései komplex módon kiterjednek a bűnügyi nyilvántartási rendszer, annak részei, továbbá az adattovábbítás, illetve az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer keretei között megvalósuló adatcsere folyamatának, a nemzetközi adatátvitel és adattovábbítás, valamint az adatvédelem szabályainak a meghatározására. A törvénynek több olyan rendelkezés is a részét képezi, amely az uniós tagságból eredő jogharmonizációs kötelezettségnek való megfelelést szolgálja.⁵⁹

A Bnyt.v. szerkezetileg is jól elkülönül aszerint, ahogyan a magyar bűnügyi nyilvántartás tagozódik: az értelmező rendelkezések után szabályozza 1. a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartását, 2. a büntettek nyilvántartását, 3. a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartását, 4. a büntetőeljárás hatálya alatt állók nyilvántartását, 5. a külföldre utazási korlátozás hatálya alatt állók nyilvántartását, 6. a daktiloszkópiai nyilvántartást, 7. az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartását, végül 8. a DNS-profil nyilvántartást.

⁵⁸ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 294. oldal

⁵⁹ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 295. oldal

A fentiekén túlmenően a Bnytv. szabályozza az adattovábbítás módját mind a bűnügyi, mind pedig az ítéletek nyilvántartásából, az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Rendszer keretei között történő adatcserét, a nemzetközi adatátvitel és adattovábbítás szabályait, az adatvédelmi szabályokat, végül a mintavétel rendjét is.

A bűnügyi nyilvántartás a törvényben meghatározott adatokat tartalmazó, közhitelű hatósági nyilvántartás, amelynek feladata az e törvényben meghatározott adatok gyűjtése, kezelése, azokról okiratok kiadása, illetve törvényben meghatározott jogosultaknak adatok szolgáltatása. Alapvető jelentősége abban a funkciójában fedezhető fel, hogy az általa rendszerbe foglalt adatok, illetve azoknak az értékelése lehetőséget biztosít a bűncselekmény tetteseire, elkövetésének körülményeire vonatkozó következtetések levonására. Közvetett módon pedig a bűnüldözési cél eléréséhez is segítséget nyújt, hiszen a korábban felderített bűncselekményekkel összefüggő elemzett és értékelt adatok is a részét képezik.⁶⁰

II.1.1. A hazai bűnügyi nyilvántartás részei

II.1.1.1. A személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartása

Az semmiképpen nem véletlen, hogy a Bnytv. első ízben és első nyilvántartási egységként szabályozza a személyazonosító adatok nyilvántartását, hiszen hogyan máshogy is lehetne a legkönnyebben azonosítani egy adott, konkrét személyt, mint ezen adataival. Az pedig, hogy a törvény ide sorolja a fényképek nyilvántartását is, szintén nem meglepő: személyazonosító adatainkon túlmenően külső személyiségjegyeink tesznek minket a leginkább egyedivé.

Még a rendőri, bűnüldözési szakzsargonban, illetve a kriminalisztikában használt, ún. „rabosítás” során is első intézkedések között szerepel az, hogy a büntetőeljárás alá vont gyanúsítottól - 3 darab - fénykép készül, tízujjas ujjnyomat lapot és tenyérlenymatot vesznek tőle és iktatják az adatokat a bűnügyi nyilvántartásban.⁶¹

⁶⁰ A szerző(k) nem került(ek) feltüntetésre: Bűnügyi nyilvántartások fajtái https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0049_22_buntetojogi_eljarasok_komplex_elemezese/4165/index.scoml Letöltés ideje: 2019. 10. 13.

⁶¹ Lupovici Ügyvédi iroda: Mi történik a rabosítás során? Origo. Megjelenés ideje: 2019. 08. 14. <https://www.origo.hu/jog/20190812-lupovici-uygved-iroda-rabositas-buntetojog-bunugyi-nyilvantartas.html> Letöltés ideje: 2019. 10. 27.

A személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában szereplő adatok kezelésének célja a bűnügyi nyilvántartásokban, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásában szereplő adatok tekintetében az érintett, valamint a büntetés-végrehajtási intézetbe és a rendőrségi fogdába befogadás során a befogadott személyek azonosítása.⁶²

A nyilvántartás ezen része az alábbi adatokat tartalmazza: az érintett családi és utónevét, születési családi és utónevét, továbbá annak megváltozása esetén előző születési családi és utónevét, nemét, születési helyét és idejét, anyja születési családi és utónevét, továbbá annak megváltoztatása esetén anyja előző születési családi és utónevét, személyi azonosítóját, előző családi és utónevét, állampolgárságát, előző állampolgárságát, valamint lakcímét, továbbá annak megváltozása esetén előző lakcímét, az érintett arcképmását, a halál tényét és időpontját, valamint azt a tényt, hogy a DNS-profil-nyilvántartásban szerepel-e az érintetthez tartozó kettő darab, a jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő DNS-profil.⁶³

Megemlítést igényel ezen tárgykörben, hogy az alapvető jogok biztosa: Prof. Dr. Szabó Máté utólagos normakontroll eljárás keretében felülvizsgálni kérte az Alkotmánybíróság által a Bnyt. 6. §-ának (1) bekezdését, melynek értelmében: „A személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában az érintett arcképmását nyilván kell tartani, ha bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vonták, vagy a bíróság vele szemben bűnösséget megállapító jogerős ügydöntő határozatot hozott. Az indítvány azt sérelmezte, hogy a Bnyt. fenti szakasza alkotmányellenes tekintettel arra, hogy az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 2006. július 1-jétől hatályos 52. § (4) bekezdése alapján *„A becsületsértés és a rágalmozás közvérdra üldözendő, ha hivatalos személy sérelmére hivatalos eljárása alatt, illetve emiatt, vagy hatóság sérelmére hivatali működésével összefüggésben követik el.”*⁶⁴, melynek értelmében pedig a Bnyt. fentebb hivatkozott szakaszában szabályozottak által sérül a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 59. §-ában deklarált információs önrendelkezési jog, ugyanis ezen jogot a Bnyt. így alkotmányellenesen korlátozza. Ennek következtében megszületett a 3255/2012. (IX. 28.) AB határozat, mely az indítványt elutasította tekintettel arra, hogy a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásának feltétele, hogy az érintett szerepeljen a bűnügyi nyilvántartások

⁶² Bnyt. 4. § (1) bekezdés

⁶³ Bnyt. 4. § (2) bekezdés

⁶⁴ 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról (a továbbiakban: régi Be.) 2006. július 1-jén hatályos 52. § (4) bekezdése

valamelyikében, vagy a rendészeti biometrikus nyilvántartásban. Ez utóbbi nyilvántartások ugyanis konkrét személyazonosító adatokat nem tartalmaznak, a személyazonosítás kapcsolati kód, illetve belső azonosító kód segítségével történik. A bűnügyi nyilvántartó szerv a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában szereplő adatokat pedig addig kezeli, amíg szükséges. A személyes adatok védelméhez fűződő alapjog törvényi korlátozásának legfontosabb alkotmányos kritériuma a célhoz kötöttség. Ez azt jelenti, hogy személyes adatot feldolgozni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad. Az adatfeldolgozásnak minden szakaszában meg kell felelnie a bejelentett és közhitelűen rögzített célnak.⁶⁵ Az Alkotmánybíróság indoklásában rámutatott, hogy a magánvádas bűncselekményekre vonatkozó, így egy büntetőeljárási aspektust megragadó eltérő szabály a jogalkotó szabad elhatározásán alapuló kivételnek minősül, és nem az Alaptörvény valamely rendelkezésének érvényesülését biztosító szükségszerű előírást jelent.⁶⁶

II.1.1.2. A büntettek nyilvántartása

Kétségek nélkül a bűnügyi nyilvántartás ezen része tartalmazza a legnagyobb mennyiségű adatot, és emellett talán a leglényegesebb egységnek is tekinthető egyben.

A büntettek nyilvántartásában szereplő adatok kezelésének célja a büntetőügyben eljáró bíróság ügydöntő határozatában foglalt büntetés és intézkedés végrehajtásának elősegítése, a büntetett előélet tényének igazolása, bűnmegelőzési, bűnüldözési, igazságszolgáltatási és nemzetbiztonsági érdekek védelme, az érintett jogai gyakorlásának elősegítése, valamint mások jogainak és biztonságának védelme érdekében.⁶⁷

A büntettek nyilvántartásában annak az adatait kell nyilvántartani, akivel szemben a bíróság bűnösséget megállapító jogerős ügydöntő határozatot hozott, és annak jogerőre emelkedése napján az 1978. évi IV. törvény, azaz a régi Btk. vagy a Btk. alapján nem mentesült.⁶⁸

⁶⁵ 3255/2012. (IX. 28.) AB határozat (12) - (13) bekezdések

⁶⁶ 3255/2012. (IX. 28.) AB határozat (18) bekezdés

⁶⁷ Bnyt. 9. §

⁶⁸ Bnyt. 10. §

A büntettek nyilvántartása tartalmazza a bűnösséget megállapító jogerős ügydöntő határozatban a bíróság által megállapított bűncselekmény megnevezését, a bűncselekménynek az 1978. évi IV. törvény vagy a Btk. szerinti minősítését, az elkövetői és az elkövetési alakzatot, a bűncselekmény elkövetésének helyét, idejét, azt a tényt, hogy az elítélt visszaeső, különös visszaeső, többszörös visszaeső vagy erőszakos többszörös visszaeső, ezen kívül azt a tényt, hogy a bűncselekményt az elítélt bűnszervezet tagjaként követte el, az első-, másod- és harmadfokon, valamint a perújítás, a felülvizsgálat, továbbá a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat során eljáró bíróság megnevezését, határozatának számát és keltét, a határozat jogerőre emelkedésének napját, a kiszabott büntetés nemét, mértékét és végrehajtási fokozatát (foglalkozástól eltiltás esetén a foglalkozás vagy tevékenység megnevezését, járművezetéstől eltiltás esetén a járművezetői kategóriát, kitiltás esetén a település, országrész megnevezését, sportrendezvények látogatásától való eltiltás esetén a sportrendezvény, valamint a sportlétesítmény megnevezését), a kiszabott mellékbüntetés nemét és mértékét, a büntetés végrehajtásának felfüggesztése vagy részbeni felfüggesztése esetén a próbaidő tartamát és a felfüggesztés leteltének időpontját, a korábbi felfüggesztett vagy részben felfüggesztett büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a felfüggesztett vagy részben felfüggesztett büntetést kiszabó bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, a korábbi felfüggesztett vagy részben felfüggesztett szabadságvesztés büntetés próbaideje meghosszabbodása esetén ennek tényét, a meghosszabbodott próbaidő tartamát és leteltének napját, a felfüggesztett vagy részben felfüggesztett szabadságvesztés büntetést kiszabó bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, a javítóintézeti nevelés hátralévő részének szabadságvesztésre történő átváltoztatása esetén a javítóintézeti nevelést alkalmazó bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, a büntetés mellett alkalmazott intézkedés nemét és mértékét, a korábban alkalmazott próbára bocsátás megszüntetése esetén a próbára bocsátást elrendelő bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, jóvátételi munka helyett büntetés kiszabása esetén a jóvátételi munkát elrendelő bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, összbüntetésbe foglalás esetén az alapügyben eljáró bíróságok megnevezését, határozatuk számát, az összbüntetésként megállapított szabadságvesztés végrehajtási fokozatát és mértékét, közkegyelem vagy egyéni kegyelem alapján a bírósági határozatot érintő változásokat, az egyéni kegyelmi határozat számát és keltét, a büntetés végrehajthatóságának elévülés okából történt megszűnését megállapító határozatot hozó bíróság

megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, a törvényi mentesítés várható időpontját, a külföldi ítélet elismerése, illetve az Európai Unió más tagállamában magyar állampolgárral szemben hozott, bűnösséget megállapító jogerős ítélet megfeleltetése esetén ennek tényét, a külföldi bíróság és az elismerő, vagy a megfeleltetésről szóló határozatot hozó magyar bíróság megnevezését, a külföldi bíróság és az elismerő, vagy a megfeleltetésről szóló határozatot hozó magyar bíróság által hozott határozat számát, keltét, jogerőre emelkedésének napját, a magyar bíróság által elismert vagy megfeleltetett ítéletben meghatározott bűncselekmény megnevezését és az 1978. évi IV. törvény vagy a Btk. szerinti minősítését, a magyar bíróság által elismert vagy megfeleltetett ítéletben meghatározott szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés tartamát, továbbá a külföldön történt büntetés-végrehajtással kapcsolatos adatok közül a foganatba vétel időpontját, a feltételes szabadságra bocsátás napját, a büntetés vagy intézkedés kitöltésének időpontját, a büntetés végrehajtásának felfüggesztése vagy részbeni felfüggesztése esetén a próbaidő tartamát és a felfüggesztés leteltének időpontját, a korábbi felfüggesztett vagy részben felfüggesztett büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a felfüggesztett vagy részben felfüggesztett büntetést kiszabó külföldi bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, a szabadságvesztés büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtásának átvétele esetén ennek tényét, az elismert vagy megfeleltetett és átvett szabadságvesztés időtartamát, a törvényi mentesítés várható időpontját, a nyilvántartásba vételt követően lefolytatott egyszerűsített felülvizsgálati eljárás, különleges eljárás vagy a Bv. tv. szerinti bírósági eljárás során hozott határozat tárgyát, számát és keltét, és a határozat jogerőre emelkedésének napját.⁶⁹

A büntetés-végrehajtási adatok vonatkozásában a büntettek nyilvántartása tartalmazza a szabadságvesztés vagy az elzárás előjegyzett kezdő napját, a befogadás napját, illetve a szabadságvesztés vagy az elzárás végrehajtása megkezdésének napját, a szabadságvesztés vagy az elzárás kitöltésének előjegyzett utolsó napját, a szabadságvesztés vagy az elzárás kitöltésének utolsó napját, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját vagy azt a tényt, hogy a feltételes szabadságra bocsátás kizárt, a feltételes szabadság kezdőnapját és leteltének napját, a feltételes szabadság megszüntetésének tényét, napját és az eljáró bíróság megnevezését, határozatának számát, keltét és jogerőre emelkedésének napját, pártfogó felügyelet elrendelése esetén az eljáró

⁶⁹ Bnytv. 11. § (1) bekezdés

bíróság megnevezését, határozatának számát, keltét és jogerőre emelkedésének napját, a pártfogó felügyelet időtartamát, a büntetés félbeszakítása esetén az engedélyező megnevezését, határozatának számát és keltét, a félbeszakítás kezdő napját, a félbeszakítás leteltének napját, a félbeszakítás meghosszabbítása esetén a meghosszabbítás leteltének napját, a jogellenesen büntetés-végrehajtási intézeten kívül töltött időtartam kezdőnapját és leteltének napját, a büntetés végrehajtása megszakításának kezdő és folytatásának kezdő napját, a szabadon bocsátás és a büntetés-végrehajtási intézetből történő tényleges és végleges távozás napját, a közügyektől eltiltás, a foglalkozástól eltiltás, a járművezetéstől eltiltás, a kiutasítás, a kitiltás, a sportrendezvények látogatásától való eltiltás leteltének napját, továbbá a járművezetéstől eltiltás végrehajtását befolyásoló tényeket és ezek fennállásának időtartamát.⁷⁰

A Bnytv.-nek a büntettek nyilvántartására vonatkozó szakaszai részletes előírásokat tartalmaznak arra nézve is, hogy a fenti adatokat meddig kell tárolnia a hatóságnak.

Fontos kérdés tehát, hogy a mentesített személyekre vonatkozó, korábbi hátrányos jogkövetkezmények adatait - azok súlyának megfelelően - a törvényben meghatározott ideig meg kell őrizni és újabb bűncselekmény gyanújának felmerülésekor a hatóság rendelkezésére kell bocsátani. A „teljes”, tehát a korábbi elítélést figyelembe vevő esetleges büntetőjogi következményeket is felölelő mentesülés csak ennek az időnek az eltelte után következhet be. A törvényben meghatározott nyilvántartási idő értelemszerűen mindig hosszabb, mint a Büntető Törvénykönyvben a mentesüléshez vagy mentesítéshez megkívánt idő. A mentesülés így még hosszú évekig nem érinti a bűnügyi nyilvántartásban szereplő adatokat, amelyet a büntetőügyekben eljáró hatóságok újabb bűncselekmény gyanújának felmerülésekor beszereznek. Mindez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a mentesült személyeknek például az elhelyezkedésükhöz beszerzett hatósági erkölcsi bizonyítványában a „büntettek nyilvántartásában nem szerepel” bejegyzés olvasható, újabb bűncselekmény esetleges elkövetése esetén azonban a bűnügyi hatóságok meghatározott ideig a teljes és részletes „priuszt” ekkor is megkapják. Ha azonban a nyilvántartási idő is letelt, az adatokat meg kell semmisíteni, azok utóbb semmilyen formában nem használhatóak fel. Így tehát a korábbi elítéléshez fűződő hátrányos jogkövetkezményeket tekintve a bűncselekményt elkövetők három csoportja különböztethető meg: 1. büntetett előéletűnek minősülő személyek, 2. mentesült

⁷⁰ Bnytv. 11. § (2) bekezdés

(büntetlen előéletűnek minősülő), de újabb bűncselekmény elkövetésekor a büntetőjogi következményekkel számolni köteles személyek („nem teljes”, vagy „feltételes” mentesülés), végül a 3. büntetlen előéletű és esetleges büntetőjogi következmények alól is mentesült személyek (teljes mentesülés).⁷¹

II.1.1.3. A hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartása

A nyilvántartás ezen része szorosan kapcsolódik az előző egységhez, hiszen - leegyszerűsítve - ennek keretében kell azon személyek adatait nyilvántartani, akik ugyan már nem szerepelhetnek a büntettesek nyilvántartásában, mert adataikat onnan a mentesítés folytán törölték, azonban az adatok megsemmisítésére vonatkozó idő még nem járt le.

A hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyekre vonatkozó adatok nyilvántartásának célja a büntetőügyben eljáró bíróság ügydöntő határozatában foglalt büntetés és intézkedés végrehajtásának elősegítése, a hátrányos jogkövetkezmények végrehajtásának biztosítása bűnmegelőzési, bűnüldözési, igazságszolgáltatási és nemzetbiztonsági érdekek védelme, az érintett jogai gyakorlásának elősegítése, valamint mások jogainak és biztonságának védelme érdekében.⁷²

A nyilvántartásban annak az adatait kell nyilvántartani, akinek az adatait a büntettesek nyilvántartásából a mentesítés folytán törölték, akivel szemben a bíróság bűnösséget megállapító jogerős ügydöntő határozatot hozott, és annak jogerőre emelkedésének napján mentesült, akivel szemben a bíróság bűnösséget megállapító jogerős ügydöntő határozatot hozott, de büntetés kiszabását mellőzte, akivel szemben a bíróság megrovás, próbára bocsátás, jóvátételi munka vagy kényszergyógykezelés intézkedést, illetve akivel szemben a bíróság terheltként elkobzás, vagyonelkobzás vagy elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele intézkedést alkalmazott, valamint akivel szemben az ügyészség megrovást alkalmazott.⁷³

⁷¹ Belovics Ervin - Gellér Balázs - Nagy Ferenc - Tóth Mihály: Büntetőjog I. Általános rész A 2012. évi C. törvény alapján 2014 HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 14. fejezet Az elítéléshez fűződő hátrányos következmények és a mentesítés a mentesültek nyilvántartása, 3.3. A bűnügyi nyilvántartás és a mentesítés összefüggései, 755 - 756. oldal

⁷² Bnyt. 14. §

⁷³ Bnyt. 15. §

Ezen túlmenően a nyilvántartás ezen része tartalmazza a jogerős ügydöntő határozatban a bíróság által megállapított bűncselekmény megnevezését, a bűncselekménynek az 1978. évi IV. törvény, vagy a Btk. szerinti minősítését, az elkövetői és elkövetési alakzat megjelölését, a bűncselekmény elkövetésének helyét és idejét, továbbá azt a tényt, hogy az elítélt visszaeső, különös visszaeső, többszörös visszaeső vagy erőszakos többszörös visszaeső, ezen túlmenően azt a tényt is, hogy a bűncselekményt az elítélt bűnszervezet tagjaként követte el, a megrovást alkalmazó ügyészség megnevezését, határozatának számát és keltét, az első-, másod- és harmadfokon, valamint a perújítás, a felülvizsgálat, továbbá a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat során eljáró bíróság megnevezését, határozatának számát és keltét, a határozat jogerőre emelkedésének napját, a kiszabott büntetés nemét, mértékét és végrehajtási fokozatát (foglalkozástól eltiltás esetén a foglalkozás vagy tevékenység megnevezését, járművezetéstől eltiltás esetén a járművezetői kategóriát, kitiltás esetén a település, országrész megnevezését, sportrendezvények látogatásától való eltiltás esetén a sportrendezvény, valamint a sportlétesítmény megnevezését), a kiszabott mellékbüntetés nemét és mértékét, a büntetés végrehajtásának felfüggesztése vagy részbeni felfüggesztése esetén a próbaidő tartamát és a felfüggesztés leteltének időpontját, a korábbi felfüggesztett vagy részben felfüggesztett szabadságvesztés büntetés próbaidője meghosszabbodása esetén ennek tényét, a meghosszabbodott próbaidő tartamát és leteltének napját, a felfüggesztett vagy részben felfüggesztett szabadságvesztés büntetést kiszabó bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, az alkalmazott intézkedés nemét és mértékét, a korábban alkalmazott próbára bocsátás megszüntetése vagy meghosszabbítása esetén a próbára bocsátást elrendelő bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, a próbára bocsátás meghosszabbítása esetén a meghosszabbított próbaidő lejártának napját, jóvátételi munka helyett büntetés kiszabása esetén a jóvátételi munkát elrendelő bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, összbüntetésbe foglalás, valamint egységes intézkedés elrendelése esetén az alapügyben eljáró bíróságok megnevezését, határozatuk számát, az összbüntetésként megállapított szabadságvesztés végrehajtási fokozatát és mértékét, a büntetés végrehajthatóságának elévülés okából történt megszűnését megállapító határozatot hozó bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének keltét, a külföldi ítélet elismerése, illetve a tagállami ítélet megfeleltetése esetén ennek tényét, a külföldi bíróság és az elismerő vagy a megfeleltetésről szóló határozatot hozó magyar bíróság megnevezését, a külföldi bíróság és az elismerő vagy a megfeleltetésről szóló határozatot hozó magyar bíróság által hozott határozat számát,

keltét, jogerőre emelkedésének napját, a magyar bíróság által elismert vagy megfeleltetett ítéletben meghatározott bűncselekmény megnevezését, és az 1978. évi IV. törvény vagy a Btk. szerinti minősítését, a magyar bíróság által elismert vagy megfeleltetett ítéletben meghatározott büntetés vagy intézkedés tartamát, a büntetés vagy intézkedés kitöltésének időpontját, továbbá a szabadságvesztés esetében a külföldön történt büntetés-végrehajtással kapcsolatos adatok közül a foganatba vétel időpontját, a feltételes szabadságra bocsátás napját, a kitöltés időpontját, a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának felfüggesztése vagy részbeni felfüggesztése esetén a próbaidő tartamát és a felfüggesztés leteltének időpontját, a kiszabott büntetés vagy intézkedés végrehajtásának átvétele esetén ennek tényét, az elismert vagy megfeleltetett és átvett büntetés vagy intézkedés időtartamát, a mentesítés, a nyilvántartásba felvétel időpontját, valamint a nyilvántartásból való törlés várható időpontját, a nyilvántartásba vételt követően lefolytatott egyszerűsített felülvizsgálati eljárás, különleges eljárás vagy a Bv. tv. szerinti bírósági eljárás során hozott határozat tárgyát, számát és keltét, végül pedig a határozat jogerőre emelkedésének napját.⁷⁴

A büntetés-végrehajtási adatok közül a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartása tartalmazza a szabadságvesztés vagy az elzárás előjegyzett kezdő napját, a befogadás napját, illetve a szabadságvesztés vagy az elzárás végrehajtása megkezdésének napját, a szabadságvesztés vagy az elzárás kitöltésének előjegyzett utolsó napját, a szabadságvesztés vagy az elzárás kitöltésének utolsó napját, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját vagy azt a tényt, hogy a feltételes szabadságra bocsátás kizárt, a feltételes szabadság kezdőnapját és leteltének napját, a feltételes szabadság megszüntetésének tényét, napját és az eljáró bíróság megnevezését, határozatának számát, keltét és jogerőre emelkedésének napját, pártfogó felügyelet elrendelése esetén az eljáró bíróság megnevezését, határozatának számát, keltét és jogerőre emelkedésének napját, a pártfogó felügyelet időtartamát, a büntetés félbeszakítása esetén az engedélyező megnevezését, határozatának számát és keltét, a félbeszakítás kezdő napját, a félbeszakítás leteltének napját, a félbeszakítás meghosszabbítása esetén a meghosszabbítás leteltének napját, a jogellenesen büntetés-végrehajtási intézeten kívül töltött időtartam kezdőnapját és leteltének napját, a büntetés végrehajtása megszakításának kezdő és folytatásának kezdő napját, a szabadon bocsátás és a büntetés-végrehajtási intézetből történő tényleges és végleges távozás napját, a javítóintézeti nevelés megkezdésének napját, a javítóintézetből történő ideiglenes

⁷⁴ Bnytv. 16. § (1) bekezdés

elbocsátás napját, az ideiglenes elbocsátás leteltének napját, továbbá az ideiglenes elbocsátás megszüntetésének tényét, a javítóintézeti nevelésből elbocsátás napját, a közérdekű munka teljesítésének vagy végrehajthatósága megszűnésének napját, a pénzbüntetés teljesítésének napját, a közérdekű munka vagy a pénzbüntetés szabadságvesztésre, valamint a pénzbüntetés közérdekű munkára történő átváltoztatásáról szóló határozat számát és jogerőre emelkedésének napját, az eljáró bíróság megnevezését és az így kiszabott büntetés mértékét, a közügyektől eltiltás, a foglalkozástól eltiltás, a járművezetéstől eltiltás, a kiutasítás, a kitiltás, a sportrendezvények látogatásától való eltiltás leteltének napját, a járművezetéstől eltiltás végrehajtását befolyásoló tényeket és ezek fennállásának időtartamát, a jóvátételi munka igazolásának napját, végül a kényszergyógykezelés megszüntetésének vagy megszűnésének napját.⁷⁵

II.1.1.4. A büntetőeljárás hatálya alatt állók nyilvántartása

Az ártatlanság vélelme mindenkit megillet. Azonban fontos, hogy létezzen egy olyan nyilvántartás, melyből kiderül az, ha valakit már büntetőeljárás hatálya alá vontak, így az is, amennyiben ellene nyomozás, vádemelés, vagy bírósági szakban járó büntetőeljárás folyik.

A büntetőeljárás hatálya alatt állók nyilvántartásában szereplő adatok kezelésének célja a büntetőeljárások gyors és hatékony lefolytatásának elősegítése, törvényességének biztosítása, továbbá az érintett és mások jogainak, biztonságának védelme.⁷⁶

A nyilvántartás ezen részében kell annak a személynek az adatait nyilvántartani, akivel a büntetőeljárásban megalapozott gyanút közöltek.⁷⁷

A büntetőeljárás hatálya alatt állók nyilvántartása tartalmazza a büntetőeljárás alapjául szolgáló bűncselekmény megalapozott gyanú szerinti megnevezését, az 1978. évi IV. törvény vagy a Btk. szerinti minősítését, elkövetési helyét és idejét, a megalapozott gyanú közlésének időpontját, a vádemelés időpontját, a vád tárgyává tett bűncselekmény megnevezését, az 1978. évi IV. törvény vagy a Btk. szerinti minősítését, a vádirat számát és keltét, feltételes ügyészi felfüggesztés esetén a

⁷⁵ Bnytv. 16. § (2) bekezdés

⁷⁶ Bnytv. 21. §

⁷⁷ Bnytv. 22. § (1) bekezdés

felfüggesztés tényét, okát, időtartamát, az erről szóló határozat számát és keltét, az eljárás felfüggesztése esetén a felfüggesztés tényét, okát, időtartamát, az erről szóló határozat számát és keltét, valamint a felfüggesztett eljárás folytatásának időpontját, a letartóztatás, a bűnügyi felügyelet, a távortartás, az előzetes kényszergyógykezelés elrendelésének tényét, valamint azt a tényt, hogy a bíróság által megállapított óvadékokat tették le, bűnügyi felügyelet elrendelése esetén annak megjelölését, hogy a bíróság a Be. 281. §-ában meghatározott mely magatartási szabályt írta elő, továbbá a kényszerintézkedés időtartamát, megszűnésének vagy megszüntetésének tényét, a kényszerintézkedés elrendeléséről, meghosszabbításáról, fenntartásáról, megszüntetéséről határozatot hozó bíróság megnevezését, határozatának számát és keltét, illetve a kényszerintézkedés megszüntetéséről határozatot hozó ügyészség megnevezését, határozatának számát és keltét, a büntetőügy iktatószámát, a büntetőügyek egyesítésének, elkülönítésének, áttételének tényét, az erről szóló határozat számát és keltét, végül az eljáró bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság megnevezését.⁷⁸

II.1.1.5. A külföldre utazási korlátozás hatálya alatt állók nyilvántartása

A nyilvántartás ezen része azon intézkedésekhez kapcsolódik, melyek által az érintett személy külföldre történő utazása tiltott, vagy korlátozás alatt áll.

A külföldre utazási korlátozás hatálya alatt állók nyilvántartásában szereplő adatok kezelésének a célja a külföldre utazási korlátozás érvényesülésének az elősegítése, a külföldre utazási korlátozás ellenére történő külföldre utazások megelőzése.⁷⁹

A külföldre utazási korlátozás hatálya alatt állók nyilvántartásában annak az adatait kell nyilvántartani, aki letartóztatásban, kiadatási letartóztatásban, ideiglenes kiadatási letartóztatásban, átadási letartóztatásban, ideiglenes átadási letartóztatásban, ideiglenes végrehajtási letartóztatásban van, valamint aki előzetes kényszergyógykezelés alatt áll, akivel szemben ideiglenes kiadatási bűnügyi felügyeletet vagy ideiglenes átadási felügyeletet rendeltek el, illetve olyan bűnügyi felügyeletet vagy ideiglenes végrehajtási bűnügyi felügyeletet rendeltek el,

⁷⁸ Bnyt. 23. §

⁷⁹ Bnyt. 30/A. §

amelynek során a bíróság a terhelt számára előírta, hogy meghatározott területet, lakást, egyéb helyiséget, intézményt vagy ahhoz tartozó bekerített helyet engedély nélkül nem hagyhat el, továbbá akit végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, illetve akinek felfüggesztett vagy részben felfüggesztett szabadságvesztése végrehajtását utóbb elrendelték, ezen túlmenően, akivel szemben a bíróság felmentő ítélet mellett kényszergyógykezelést alkalmazott, akinek a bíróság a javítóintézeti nevelését rendelte el, illetve akit a javítóintézetből ideiglenesen elbocsátottak, valamint akinek az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló törvény alapján megtiltották Magyarország területének elhagyását és úti okmányának átadására kötelezték.⁸⁰

A nyilvántartás az alábbi adatköröket tartalmazza: az elrendelt kényszerintézkedés és egyéb korlátozás tényét, időtartamát, illetve megszűnése vagy megszüntetése tényét, valamint az egyéb korlátozás elrendelésekor meghatározott időtartamot befolyásoló későbbi döntés szerinti új időtartamot, továbbá abban az esetben, amennyiben a kiadási letartóztatás, az ideiglenes kiadási letartóztatás, az ideiglenes kiadási bűnügyi felügyelet, az átadási letartóztatás, az ideiglenes átadási letartóztatás vagy az ideiglenes átadási bűnügyi felügyelet azért szűnik meg, mert az érintettet Magyarország kiadta vagy átadta, az átadás tényét és időpontját, a kiszabott végrehajtandó szabadságvesztés tényét és mértékét, valamint a részben felfüggesztett szabadságvesztés-büntetés tényét és végrehajtandó részének mértékét, a felfüggesztett szabadságvesztés-büntetés végrehajtása elrendelésének, valamint a feltételes szabadság megszüntetésének a tényét és az ezáltal végrehajtandóvá vált szabadságvesztés mértékét, az elrendelt kényszergyógykezelés tényét és amennyiben az határozott tartamú, a mértékét is, az elrendelt javítóintézeti nevelés tényét és mértékét, az egyéb korlátozás tényét és időtartamát, az egyéb korlátozás elrendelésekor meghatározott időtartamot befolyásoló későbbi döntés szerinti új időtartamot, illetve megszüntetése tényét, a kényszerintézkedést és egyéb korlátozást elrendelő határozatot, a bűnösséget megállapító vagy a felmentő ítélet szerinti bűncselekmény megnevezését, 1978. évi IV. törvény vagy a Btk. szerinti minősítését. Ezeken túlmenően a határozattal és a határozatot hozó bírósággal kapcsolatban a nyilvántartás ezen része tartalmazza a kényszerintézkedés elrendeléséről, meghosszabbításáról, fenntartásáról határozatot hozó, valamint az egyéb korlátozás elrendeléséről és az egyéb korlátozás elrendelésekor meghatározott időtartamot befolyásoló későbbi határozatot hozó bíróság megnevezését, határozatának számát és keltét, a szabadságvesztés-büntetést kiszabó, a

⁸⁰ Bnytv. 30/B. §

felfüggesztett vagy részben felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelő, illetve a kényszergyógykezelést, valamint a javítóintézeti nevelést és a javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátást elrendelő első, másod- és harmadfokon, valamint a perújítás, a felülvizsgálat, továbbá a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat során eljáró bíróság megnevezését, határozatának számát és keltét, a határozat jogerőre emelkedésének napját, a szabadságvesztés-büntetés végrehajthatóságának elévülés okából történt megszűnését megállapító határozatot hozó bíróság megnevezését, határozatának számát és jogerőre emelkedésének napját, az egyéb korlátozás elrendeléséről és az egyéb korlátozás elrendelésekor meghatározott időtartamot befolyásoló későbbi határozatot hozó bíróság megnevezését, határozatának számát és keltét, a szabadságvesztés előjegyzett utolsó napját, a javítóintézeti nevelésből elbocsátás napját, a javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátás napját, az ideiglenes elbocsátás leteltének napját, valamint annak tényét, hogy az arra jogosult szervek adatközlése szerint az érintett személy érvényes úti okmánnyal rendelkezik.⁸¹

II.1.1.6. A daktiloszkópiai nyilvántartás

A daktiloszkópiai nyilvántartás és a DNS-profil-nyilvántartás együttesen alkotja a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartását.

A fokozottabb védelemben részesülő biometrikus adat a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 Rendelete (2016. április 27.), azaz az általános adatvédelmi rendelet: a GDPR (a továbbiakban: GDPR) megfogalmazásában az egyén "testi, fiziológiai vagy viselkedési jellemzőire vonatkozó minden olyan sajátos technikai eljárásokkal nyert személyes adat, amely lehetővé teszi vagy megerősíti a természetes személy egyedi azonosítását, ilyen például az arckép vagy a daktiloszkópiai adat".⁸²

A daktiloszkópiai nyilvántartás célja a következő: a bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített ujj- és tenyéryomat alapján a bűncselekmény elkövetésével összefüggésbe nem hozható, bűncselekményt elkövető, a rendkívüli haláleset miatt

⁸¹ Bnyt. 30/C. §

⁸² Péterfalvi Attila - Révész Balázs - Buzás Péter: Magyarázat a GDPR-ról Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest 2018. 4. Alapfogalmak, 4.1. Személyes adat, 4.1.2.1. A személyes adatok különleges kategóriái, 73. oldal

folyó közigazgatási hatósági eljárásban az ismeretlen személyazonosságú elhunyt, a büntetés-végrehajtási intézetbe, valamint a rendőrségi fogdába befogadás során a befogadott, a személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott, valamint a külföldi bíróság által elítélt személy azonosítása.⁸³

A daktiloszkópiai nyilvántartás a bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített ujj- és tenyérynnyomatok nyilvántartásából, a büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyérynnyomatainak nyilvántartásából, valamint a bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítélt személyek ujj- és tenyérynnyomatainak nyilvántartásából áll.⁸⁴

A bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített ujj- és tenyérynnyomatok nyilvántartásában annak az adatait kell nyilvántartani, akinek ujj- és tenyérynnyomatát bűncselekmény elkövetésének helyszínén vagy a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzítették, ha ezen adatokhoz személyazonosító adat nem kapcsolható.⁸⁵

A bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített ujj- és tenyérynnyomatok nyilvántartása tartalmazza a nyilvántartásba vétel alapjául szolgáló bűncselekmény megnevezését, elkövetésének helyét és idejét, a nyilvántartásba vételt kezdeményező nyomozó hatóság vagy ügyészség megnevezését, a büntetőügy iktatószámát, valamint a bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített ujj- és tenyérynnyomatot.⁸⁶

A büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyérynnyomatainak nyilvántartása a büntetőeljárás alá vont személy ujj- és tenyérynnyomatát tartalmazza. A bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítélt személyek ujj- és tenyérynnyomatainak nyilvántartása szintén a fentieket tartalmazza.⁸⁷

⁸³ Bnytv. 37. §

⁸⁴ Bnytv. 38. §

⁸⁵ Bnytv. 40. §

⁸⁶ Bnytv. 41. §

⁸⁷ Bnytv. 48-49. §

II.1.1.7. A DNS-profil nyilvántartás

Az NSZKK Genetikai Osztályának DNS Adatbázis és Nyilvántartó Laboratóriuma a DNS-profil nyilvántartás vonatkozásában meghatározott adatokat, illetve biológiai mintákat gyűjti, dolgozza fel, kezeli, továbbá a jogosultak számára adatot szolgáltat. A személy- és bűnügyi adatokat a Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkársága a bűnügyi nyilvántartó rendszerében kezeli. A találat típusát tekintve lehet: személyi DNS-profil azonosság, több helyszín mintáiból származó DNS-profil azonosság és helyszíni minta és nyilvántartott személyek DNS-profiljainak azonossága. Az információ segítséget nyújthat ismeretlen tettes, azonos vagy eltérő bűncselekmények összetartozásának, tömegszerencsétlenség áldozatainak, valamint ismeretlen holttestek azonosságának felderítésében. Az adatok feltöltése folyamatos, a nyilvántartás tehát egyre bővül. A keresés automatikus és a találatról az Osztály tájékoztatót küld az ügy szempontjából illetékes személynek, vagy hatóságnak.⁸⁸

A DNS-profil-nyilvántartás célja a bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített anyagmaradvány alapján a bűncselekmény elkövetésével összefüggésbe nem hozható, a bűncselekményt elkövető, valamint a rendkívüli haláleset miatt folyó közigazgatási hatósági eljárásban az ismeretlen személyazonosságú elhunyt személy azonosítása.⁸⁹

A DNS-profil-nyilvántartás a bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített DNS-profilok nyilvántartásából, a büntetőeljárás alá vont személyek DNS-profiljainak nyilvántartásából, valamint a bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítélt személyek DNS-profiljainak nyilvántartásából áll.⁹⁰

A bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített DNS-profilok nyilvántartásában annak az adatait kell nyilvántartani, akinek DNS-profilját bűncselekmény helyszínén vagy a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített anyagmaradványból határozták meg, ha ezen adatokhoz személyazonosító adat nem kapcsolható. A

⁸⁸ Dr. Margitics István: A DNS nyilvántartások büntetőjogi vetületei. Megjelent: 2017. október 16. <https://mabie.hu/index.php/cikkek-tanulmanyok/81-dr-margitics-istvan-a-dns-nyilvantartasok-buntetojogi-vetuletei> Letöltés ideje: 2019. 10. 13.

⁸⁹ Bnyt. 52. §

⁹⁰ Bnyt. 53. §

bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített DNS-profilok nyilvántartása tartalmazza a nyilvántartásba vétel alapjául szolgáló bűncselekmény megnevezését, elkövetésének helyét és idejét, a nyilvántartásba vételt kezdeményező nyomozó hatóság vagy ügyészség megnevezését, a büntetőügy iktatószámát, a bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített anyagmaradványt, továbbá az abból meghatározott DNS-profilt.⁹¹

A büntetőeljárás alá vont személyek DNS-profiljainak nyilvántartása tartalmazza a büntetőeljárás alá vont személytől levett szájnyalkahártya-törletet, valamint az abból meghatározott DNS-profilt.⁹²

A bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen elítélt személyek DNS-profiljainak nyilvántartása szintén a fentieket tartalmazza.⁹³

II.1.2. Az Európai Unió Jogának való megfelelés

Határozottan fontos, és nagy vívmánya az új Bnytv.-nek a régi törvényhez képest, hogy a nyilvántartás egyes elkülönült részei mellett az uniós jognak való megfelelést is szolgálja, hiszen tartalmazza az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartását, illetve szabályozza a tagállamok közötti adatátvételt és adattovábbítást is.

A Bnytv. építette be a magyar jogba az információcsere-kerethatározatnak⁹⁴ és az ECRIS-határozatnak⁹⁵ (részben) megfelelő rendelkezéseket, mely a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról szól. Magyarország viszonylag hamar, az ECRIS-re vonatkozó uniós normák megjelenését követően kb. két hónappal már megalkotta az azoknak való - részbeni - megfeleléshez szükséges törvényt (egyéb más jogszabályok megalkotása mellett), azaz a Bnytv.-t, amely 2009. június 30-án lépett hatályba. A Bnytv. III. Fejezete rendelkezik az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott

⁹¹ Bnytv. 55-56. §

⁹² Bnytv. 60. §

⁹³ Bnytv. 64. §

⁹⁴ A Tanács 2009/315/IB kerethatározata (2009. február 26.) a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról. Hivatalos lapban való megjelenés: 2009. 4. 7.

⁹⁵ A Tanács 2009/316/IB határozata (2009. április 6.) a 2009/315/IB kerethatározat 11. cikke alkalmazásában az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) létrehozásáról. Hivatalos lapban való megjelenés: 2009. 4. 7.

ítéletek nyilvántartásáról, VI. fejezete pedig az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer keretei között történő adatcseréről. Ez utóbbi fejezet tartalmazza a többi tagállam részére teljesítendő adattovábbításra, a más tagállam bűnügyi nyilvántartásából történő adatigénylésre, illetve a más tagállam (valamint harmadik ország) kérelmére történő adattovábbításra vonatkozó szabályokat.⁹⁶

II.1.2.1. Az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartása

Az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartása létrehozásának indoka az volt, hogy az Európai Unió más tagállamában magyar állampolgárral szemben hozott, bűnösséget megállapító jogerős ítéletekben szereplő adatoknak a tagállamok között történő kölcsönös cseréjét elősegítsék, továbbá lehetőséget teremtsenek az ítéletnek a figyelembevételére az elítélttel szemben más bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt folytatott büntetőeljárásban. Azonban a nyilvántartás csak a tagállamok bíróságai már jogerős, bűnösséget megállapító ügydöntő határozatait tartalmazza, ezért így a kétszeres eljárások megelőzése érdekében nem kínál valós alternatívát. Egyrészt, mert az igazságügyi hatóságok között pusztán a bíróságok határozataira terjednek ki, másrészt pedig, mert a felmentő, vagy az eljárást megszüntető határozatokat viszont nem rendszerezi.⁹⁷

2014. január hónap 1-jétől kezdődően az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódó más törvények módosításáról szóló 2013. évi CLXXXVI. törvény rendelkezései értelmében a hatályos Bnyt. kiegészítésére került sor azzal, hogy a tagállami ítéletek nyilvántartása az elismerő határozatot hozó bíróság megnevezését, a határozat számát és keltét, valamint a határozat jogerőre emelkedésének napját is tartalmazza.⁹⁸

A Bnyt. 33. § (1) - (2) bekezdései értelmében a nyilvántartás az alábbi adatokat tartalmazza: az érintett személyazonosító adatait, az ítélet keltét, jogerőre emelkedésének időpontját, valamint az

⁹⁶ Peisch András: Az európai bűnügyi nyilvántartási információs rendszer. Jogi tanulmányok, 2010/1. szám, 14. évfolyam, 355. oldal

⁹⁷ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 295-296. oldal

⁹⁸ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 296. oldal

ítéletet hozó bíróság megnevezését, az ítélet alapjául szolgáló bűncselekmény megnevezését, a bűncselekmény jogi minősítését, a bűncselekmény elkövetésének időpontját, a büntetésekre, az intézkedésekre és azok végrehajtására vonatkozó adatokat, az érintett szüleinek nevét, az ítélet ügyiratszámát, a bűncselekmény elkövetésének helyét, az érintett külföldi személyi azonosítóját, ennek hiányában személyazonosító okmánya típusát és számát, az érintett ujjnyomatát, az érintett álnévét, továbbá a törlés várható időpontját.⁹⁹

Az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer az ítéletekkel kapcsolatos információk tagállamok közötti cseréjét szolgálja, azaz egy *olyan „decentralizált információtechnológiai rendszer, amely az egyes tagállamok bűnügyi nyilvántartási adatbázisain alapul.”* Tehát nem egy központi bűnügyi nyilvántartási adatbázis kialakítását célozza, hiszen az adatok kizárólag a tagállamok által működtetett adatbázisokban találhatóak meg.

A Bnytv. alapján az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer keretei között történő információcsere három formáját kell megkülönböztetni: 1: az automatikus adattovábbítást, 2: az Európai Unió más tagállamának bűnügyi nyilvántartásából történő adatigénylést, valamint 3: a kérelemre történő adattovábbítást az Európai Unió más tagállama, valamint harmadik ország részére.¹⁰⁰

Az automatikus adattovábbítás a bűnügyi nyilvántartó szerv tájékoztatási kötelezettségét jelenti a büntettek nyilvántartásába, valamint a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásába felvett, az érintett tagállam állampolgáira vonatkozó, bűnösséget megállapító jogerős ítéletben szereplő adatokra, illetve azok változására. Emellett közölni kell az adatok törlésének várható időpontját, illetve azt is, ha időközben azok már ténylegesen törlésre is kerültek. Az Európai Unió más tagállamának bűnügyi nyilvántartásából történő információt a Bnytv. mellékletében szereplő formanyomtatvány segítségével, az ott megjelölt adatkörben nyomozó hatóságok, ügyészségek, bíróságok igényelhetnek, azonban a kért adatok kizárólag a kérelemben pontosan megjelölt büntetőeljárás céljára használhatóak fel. Az információcsere harmadik módja kérelemre történő adattovábbítást jelent, amelynek több formája is létezik. Egyrészt, amennyiben

⁹⁹ Bnytv. 33. § (1) - (2) bekezdés

¹⁰⁰ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 296-297. oldal

valamely személy ellen folytatott büntetőeljárás céljából vagy büntetőeljárástól eltérő célból egy tagállam bűnügyi nyilvántartásában szereplő információkra irányuló megkeresés érkezik, másrészt, amennyiben egy személy a bűnügyi nyilvántartásban a rá vonatkozó információ közlésére irányuló kérelmet nyújt be, feltéve, hogy az érintett személy a megkereső vagy a megkeresett tagállamban lakóhellyel rendelkezik vagy rendelkezett, vagy ezen tagállamok állampolgára vagy állampolgára volt, harmadrészt, amennyiben egy személy tájékoztatást kér a saját bűnügyi nyilvántartására vonatkozóan az állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállam központi hatóságától annak érdekében, hogy az az adott személy állampolgársága szerinti tagállam központi hatóságához megkeresést intézzon.¹⁰¹

A hatályos magyar Bnyt. csak a megkeresések előbbi két formája között tesz különbséget, és az első esetben is az adatszolgáltatást csupán büntetőeljárás céljára teszi lehetővé. Ettől a megszorítástól a fentiek értelmében csak abban az esetben tekint el, ha a megkeresés az állampolgárság szerinti tagállam kijelölt központi hatóságától érkezett. Magyar állampolgárok vonatkozásában az adatszolgáltatás alapjául a bűnügyi nyilvántartási rendszerben kezelt adatok szolgálnak, de ez nem terjed ki a büntetőeljárás, a kényszerintézkedés, valamint a külföldre utazási korlátozás hatálya alatt állók nyilvántartásaira. Viszont, amennyiben az érintett magyar állampolgárra vonatkozóan a tagállami ítéletek nyilvántartásában is szerepel valamilyen adat, úgy az adattovábbítás erre a nyilvántartásra is vonatkozik. Fontos, hogy a bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény alapján kell eljárni abban az esetben, ha nem magyar állampolgár tekintetében érkezik a megkeresés.¹⁰²

A tagállami ítéletek nyilvántartásában szereplő adatok kezelésének célja az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködés elősegítése érdekében az Európai Unió más tagállamában magyar állampolgárral szemben hozott, bűnösséget megállapító jogerős ítéletekben (tagállami ítéletekben) foglalt adatok tagállamok közötti kölcsönös cseréjének elősegítése.¹⁰³ A tagállami ítéletek nyilvántartásában annak a magyar állampolgárnak az adatait kell nyilvántartani, akinek bűnösségét az Európai Unió más tagállamának bírósága jogerősen megállapította.¹⁰⁴ A nyilvántartás a tagállami ítéletben szereplő, az Európai Unió más tagállamának kijelölt központi hatósága által megküldött alábbi adatokat tartalmazza: az érintett személyazonosító adatait, az

¹⁰¹ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 297. oldal

¹⁰² Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 297-298. oldal

¹⁰³ Bnyt. 31. §

¹⁰⁴ Bnyt. 32. §

ítélet keltét, jogerőre emelkedésének időpontját, valamint az ítéletet hozó bíróság megnevezését, az ítélet alapjául szolgáló bűncselekmény megnevezését, a bűncselekmény jogi minősítését, a bűncselekmény elkövetésének időpontját, valamint a büntetésekre, az intézkedésekre és azok végrehajtására vonatkozó adatokat.¹⁰⁵ A fenti adatokon túl a tagállami ítéletek nyilvántartása, amennyiben az Európai Unió más tagállamának kijelölt központi hatósága azt a Belügyminisztérium részére megküldte, tartalmaz egyéb adatokat is, így különösen az érintett szüleinek nevét, az ítélet ügyiratszámát, a bűncselekmény elkövetésének helyét, az érintett ujjnyomatát, álnévét, továbbá a mentesítés várható időpontját. A tagállami ítéletek nyilvántartása tartalmazza az elismerő határozat számát és keltét is, ha az Európai Unió más tagállamának bírósága által meghozott ítélet érvényét a magyar bíróság elismerte.¹⁰⁶

Utalni érdemes az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/816 rendeletére (2019. április 17.), mely az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer kiegészítése érdekében a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszer (ECRIS-TCN) létrehozásáról, valamint az (EU) 2018/1726 rendelet módosításáról szól,¹⁰⁷ illetve az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/884 irányelvére (2019. április 17.), mely pedig a 2009/315/IB tanácsi kerethatározatnak, azaz az információcsere-kerethatározatnak a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó információcsere és az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) tekintetében történő módosításáról, valamint a 2009/316/IB tanácsi határozat felváltásáról szól.¹⁰⁸

A 2019/816 rendelet leszögezi, hogy - jöllehet - az ECRIS-en keresztül már jelenleg is lehetőség van a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó információcserére, azonban ennek hatékony, gyors és pontos kivitelezésére nem állt a rendelet megalkotása előtt rendelkezésre közös uniós eljárás vagy mechanizmus. Kizárólag akkor nyerhető ugyanis teljeskörű áttekintés egy harmadik országbeli állampolgár bűnügyi előéletéről, ha minden tagállamhoz ilyen információk iránti megkeresést intéznek.¹⁰⁹ Éppen ezért a rendelet értelmében létre kell hozni egy olyan rendszert, amelynek

¹⁰⁵ Bnyt. 33. § (1) bekezdés

¹⁰⁶ Peisch András: i.m. 355-356. oldal, Bnyt. 33. § (2) - (3) bekezdések

¹⁰⁷ Hivatalos lapban való megjelenés: 2019. 5. 22.

¹⁰⁸ Hivatalos lapban való megjelenés: 2019. 6. 7.

¹⁰⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/816 rendelet (2019. április 17.) az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer kiegészítése érdekében a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszer (ECRIS-TCN) létrehozásáról, (4) - (5) Preambulum-bekezdés

segítségével a tagállamok központi hatóságai gyorsan és hatékonyan kideríthetik, hogy mely más tagállamok rendelkeznek bűnügyi nyilvántartási információkkal egy adott harmadik országbeli állampolgárra vonatkozóan, melyet követően a bűnügyi nyilvántartási információk az információcsere-kerethatározattal összhangban a jelenlegi ECRIS-keret felhasználásával kérhetők az adott tagállamoktól.¹¹⁰ Ennek értelmében a rendelet létrehozta a harmadik országbeli állampolgárokkal szemben hozott korábbi ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló rendszert (a továbbiakban: ECRIS-TCN), illetve megállapítja azokat a feltételeket, amelyek mellett a központi hatóságoknak az ECRIS-en keresztül az ilyen, korábbi ítéletekre vonatkozó információk megszerzése érdekében az ECRIS-TCN-t használniuk kell.¹¹¹

A 2019/884 irányelv célja, hogy az információcsere-kerethatározatba bevezesse a harmadik országbeli állampolgárokkal szemben hozott ítéletekre vonatkozó információk ECRIS-en keresztül történő hatékony cseréjét lehetővé tévő módosításokat. Ezen túlmenően kötelezi a tagállamokat a szükséges intézkedések meghozatalára annak biztosítása végett, hogy az ítéleteket az elítélt személy állampolgárságára vagy állampolgárságaira vonatkozó információk kísérjék, amennyiben a tagállamok rendelkeznek ezekkel az információkkal. Emellett az irányelv az információ iránti megkeresések megválaszolására vonatkozó eljárásokat vezet be és biztosítja, hogy a harmadik országbeli állampolgárok által igényelt bűnügyi nyilvántartási kivonatot a többi tagállamból származó információkkal egészítsék ki, valamint az információcsere-rendszer működőképessé tételéhez szükséges technikai változtatásokról is rendelkezik.¹¹²

II.1.2.2. A tagállamok bűnügyi nyilvántartásai közötti adatátvétel és adattovábbítás

A nemzetközi adatátvétel és adattovábbítás szabályai a Bnytv. alapján korlátozottak, mivel a bűnügyi nyilvántartási rendszerből, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásából történő adatok átadására csak meghatározott körben van lehetőség. Eszerint a tagállamok hozzáférést biztosítanak egymás számára automatizált DNS-elemzési állományaikhoz, automatizált daktiloszkópiai azonosítási rendszereikhez és gépjármű-nyilvántartási adataikhoz. Az automatikus

¹¹⁰ 2019/816 rendelet (7) Preambulum-bekezdés

¹¹¹ 2019/816 rendelet 1. cikk

¹¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/884 irányelve (2019. április 17.) a 2009/315/IB tanácsi kerethatározatnak a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó információcsere és az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) tekintetében történő módosításáról, valamint a 2009/316/IB tanácsi határozat felváltásáról, (11) Preambulum-bekezdés

találati adathozzáférés a Bnytv. alapján bűnmegelőzés és büntetőeljárás lefolytatása céljából az ujj- és tenyérynymat, valamint büntetőeljárás lefolytatása céljából a DNS-profil elektronikus úton történő összehasonlítását teszi lehetővé a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásában kezelt adatokkal. Az adatigénylés és továbbítás a magyar hatóságok megkeresése alapján is megvalósulhat, illetőleg, amennyiben bűncselekmény helyszínén és a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozó tárgyon rögzített anyagmaradványból meghatározott DNS-profil vonatkozásában kerül sor automatikus összehasonlításra, úgy egyezés esetén ennek tényét, illetve a szakrendszeri azonosító kódot azonnal közlik azzal a nyomozó hatósággal, ügyészséggel vagy bírósággal, amelynek eljárásában az anyagmaradvány rögzítésre került.¹¹³

Említést érdemel a Tanács 2008/615/IB határozata (2008. június 23.), mely a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről szól. Ezen határozat alapján a tagállamok hozzáférést biztosítanak egymás számára automatizált DNS-elemzési állományaihoz, automatizált daktiloszkópiai azonosítási rendszereikhez és gépjármű-nyilvántartási adataikhoz.¹¹⁴

II.1.2.3. A tagállamok közötti bűnügyi együttműködés, a közvetlen tájékoztatás

Bűnüldözési információcsere az Európai Unió tagállamainak igazságügyi és bűnüldöző hatóságai között nem kizárólag a széles értelemben vett bűnügyi nyilvántartások igénybevétele mellett valósulhat meg. Hazánkban az információcsere további formáit az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény is rendezi.¹¹⁵

Az információknak és bűnüldözési operatív információknak az Európai Unió tagállamai bűnüldöző hatóságai közötti cseréjének egyszerűsítéséről szóló 2006/960/IB (2006. december 18.) kerethatározatának¹¹⁶, azaz a „Svéd Kezdeményezésnek” a magyar joganyagba történő átültetését szolgálja a törvény közvetlen tájékoztatásra vonatkozó szabályozása. Mindezek alapján a

¹¹³ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 298-299. oldal

¹¹⁴ A Tanács 2008/615/IB határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről, (10) Preambulum-bekezdés

¹¹⁵ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 301. oldal

¹¹⁶ Hivatalos lapban való megjelenés: 2006. 12. 29.

tagállamokkal büntetőügyben folytatott eljárási jogsegély egyik módja a közvetlen tájékoztatás, mely két formában valósulhat meg. Egyrészt magyar igazságügyi hatóság a folyamatban lévő vagy befejezett büntetőügyben a tagállami igazságügyi hatóságnak közvetlenül tájékoztatást adhat, illetve ilyen ügyel kapcsolatban közvetlenül tájékoztatást kérhet. Másrészt a „nyomozó hatóság vagy az ügyész a büntetőeljárással kapcsolatban a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy kilétének, tartózkodási helyének megállapítása, elrejtőzésének, a bűncselekmény befejezésének vagy újabb bűncselekmény elkövetésének megakadályozása végett, vagy késedelmet nem tűrő más okból a tagállami igazságügyi hatóságtól vagy bűnüldöző szervtől közvetlenül tájékoztatást kérhet, illetve annak tájékoztatást adhat.”¹¹⁷ Ezen tájékoztatás kérésére formanyomtatvány került rendszeresítésre.

A 2012. évi CLXXX. törvény 2/A. §-ának (1) - (2) bekezdései értelmében a jogosult - írásbeli indítványra - a kapcsolódó eljárás bármely szakaszában betekinhet az indítvány benyújtásáig keletkezett, az igazságügyért felelős miniszter kezelésében lévő ügyiratokba. A miniszter az ügyiratok megtekintésének határnapjáról haladéktalanul értesíti a jogosultat. Az ügyiratról az arra jogosult másolatot, kivonatot készíthet. A miniszter az ügyiratról a jogosult írásbeli indítványára legkésőbb az indítvány előterjesztésétől számított nyolc napon belül egy alkalommal térítésmentesen, minden további alkalommal költségtérítés ellenében ad ki másolatot. Ha a kiadni indítványozott ügyirat elektronikus formában rendelkezésre áll, a jogosult indítványozhatja, hogy a miniszter a másolatot elektronikus úton vagy a jogosult által rendelkezésre bocsátott elektronikus adathordozón adja ki.¹¹⁸

II.2. A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) vonatkozó rendelkezései

A rendőrségi adatok kezelésének célja a bűnüldözés, a bűnmegelőzés, valamint a közrend, a közbiztonság és az államhatár rendjének, az érintett és mások jogainak, biztonságának és tulajdonának védelme.¹¹⁹ A rendőrségi adatkezelés az Rtv. szerint kiterjed: a testület bűnmegelőzési, felderítési, bűnüldözési feladatai ellátásához szükséges személyes adatokra, a rendészeti és határrendészeti feladatainak ellátásához szükséges személyes adatokra, a rendőrség által lefolytatott

¹¹⁷ az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: 2012. évi CLXXX. törvény) 49. §.

¹¹⁸ 2012. évi CLXXX. törvény 2/A. § (1) - (2) bekezdései

¹¹⁹ Rtv. 77. § (2) bekezdés

közigazgatási eljárásban résztvevők személyes adataira, a segélyhívások fogadása keretében megismert személyes adatokra, a körözési eljárás lefolytatásához szükséges adatokra, végül a személyvédelmi és létesítménybiztosítási feladatai ellátásához szükséges adatokra.¹²⁰ A rendőrség szervei a hatáskörükbe és illetékességükbe tartozó bűnüldözési, rendészeti, határrendészeti és közigazgatási ügyekben adatkezelést végeznek.¹²¹

A központi rendőrségi adatállományokat az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervnél az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szervnél a főigazgató, valamint a terrorizmust elhárító szervnél a főigazgató, az idegenrendészeti szervnél a főigazgató által kijelölt szervezeti egység kezeli és dolgozza fel.¹²²

A rendőrség az intézkedéssel érintett természetes személy személyazonosító adatait - nem magyar állampolgár esetében állampolgárságát is -, lakcímét, értesítési címét, az ügygel összefüggő adatait, továbbá a bűnüldözési célú adatkezelésekben a bűncselekményhez kapcsolódó kriminalisztikai jellegű adatokat kezeli.¹²³

A rendőrség a különleges adatok közül az alábbiakat jogosult kezelni: a büntetett előéletre vonatkozó adatot, valamint bűnüldözési tevékenysége során egyéb bűnügyi személyes adatot és az elkövetőnek vagy a sértettnek a bűncselekménnyel összefüggő egészségügyi adatát, továbbá a közigazgatási feladatköréhez kapcsolódóan meghatározott különleges adatokat, a segélyhívások fogadása keretében megismert egészségi állapotra, kóros szenvedélyre vonatkozó személyes adatokat. Mindezekon túlmenően kezelheti azokat a különleges adatokat is, amelyeknek kezeléséhez az érintett megfelelő tájékoztatás után írásban hozzájárult.¹²⁴ Végül a rendőrség több nyilvántartásból is kérhet adatot, így például a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásából, a személyi igazolvány nyilvántartásból, az anyakönyvi nyilvántartások rendszeréből, az útiokmány-nyilvántartásból, a társadalombiztosítási nyilvántartásból, vagy az adóhatóság által vezetett nyilvántartásból is.¹²⁵

¹²⁰ Rtv. 77. § (1) bekezdés

¹²¹ Rtv. 78. § (3) bekezdés

¹²² Rtv. 78. § (1) bekezdés

¹²³ Rtv. 81. §

¹²⁴ Rtv. 82. § (1) - (2) bekezdés

¹²⁵ Rtv. 84. § (2) bekezdés a) - f) pont

Rendőrségi adat az Európai Unió tagállamai, valamint az Európai Unió által létrehozott nemzetközi bűnüldöző szervezetek részére az Európai Unió jogi aktusának végrehajtását szolgáló törvény, illetve két- vagy többoldalú nemzetközi szerződés alapján a törvényben meghatározott célból adható át.¹²⁶ A bűnüldözési célú adatkezelés keretében a rendőrség meghatározott bűncselekmények megelőzése, felderítése és nyomozása érdekében a Vízuminformációs Rendszerhez (VIS) betekintés céljából történő hozzáférést kezdeményezhet. A rendőrség a tagállamok bűnüldöző és igazságszolgáltatási szervei részére bűnüldözés, bűnmegelőzés és büntetés-végrehajtás, illetve további felhasználás céljából bűnüldözési adatot továbbíthat is.¹²⁷

II.3. A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény

A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló törvény értelmében a gépjárműadatokhoz történő automatizált hozzáférés - az Rtv. rendelkezésein túlmenően - bűnmegelőzés, felderítés, nyomozás, büntető vagy szabálysértési eljárás lefolytatása, továbbá közrend és közbiztonság fenntartása érdekében biztosított.¹²⁸ Közlekedésrendészeti intézkedés céljából ugyanis az Európai Unió más tagállamának gépjárműadat-nyilvántartásaiban automatizált keresés folytatható a felhasználás céljának pontos megjelölése mellett. Továbbá a nagy tömegeket vonzó eseményekkel, katasztrófákkal és súlyos balesetekkel kapcsolatos segítségnyújtás kiterjed a tagállamok mihamarabbi értesítésére a határokon átnyúló hatásokkal járó eseményekről, illetve az ezekhez kapcsolódó információcserére is.¹²⁹

II.4. A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény

A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény adatkezelésre, nyilvántartásra, adatszolgáltatásra, adatátadásra és átvételre vonatkozó egyes szabályok című fejezete¹³⁰ rendezi a bűnügyi adatkezelés kérdését tekintettel arra, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) nyomozó hatósága bűnüldözési feladatainak ellátása érdekében bűnüldözési adatokat is kezel. A NAV

¹²⁶ Rtv. 86. § (1) bekezdése

¹²⁷ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 300. oldal

¹²⁸ A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: 1999. évi LXXXIV. törvény) 27/A. §

¹²⁹ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 300. oldal

¹³⁰ A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: 2010. évi CXXII. törvény) V. fejezet cím

meghatározott bűncselekmények megelőzése, felderítése, továbbá nyomozása érdekében hozzáférést kezdeményezhet a Vízuminformációs Rendszerhez. Bűnüldözési célból a tagállamok és uniós adatkezelési rendszerek részére a NAV nyomozó hatósága is továbbíthat személyes és bűnüldözési adatokat, illetve vehet át ilyeneket tőlük.¹³¹

A NAV a bűnmegelőzési és bűnüldözési jogköre alapján ellátott feladatainak, szabálysértési, valamint rendészeti és egyéb államigazgatási feladatainak ellátásához a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítottak, a büntetőeljárás alá vontak, a sértettek és egyéb közreműködők, az adóigazgatási és vámigazgatási eljárás, az egyéb közigazgatási, rendészeti, szabálysértési eljárásban az adózók, ügyfelek, egyéb érintettek, eljárás alá vontak, egyéb közreműködők személyes adatait kezeli.¹³²

II.5. A körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXXVIII. törvény

A 2013. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Körtv.) értelmében a körözési nyilvántartási rendszer részei az alábbiak: a körözött személyek nyilvántartása, körözött dolgok nyilvántartása, ismeretlen holttestek, holttestrészek nyilvántartása, talált tárgyak nyilvántartása, valamint a nyilvántartás használatára jogosultak nyilvántartása. Hazánkban a rendőrség jogosult arra, hogy bűnüldözési és bűnmegelőzési célból, továbbá a közrend és a közbiztonság fenntartása érdekében az Európai Unió más tagállamának gépjárműadat-nyilvántartásaiban automatizált keresést rendeljen el a gépjármű, illetve annak tulajdonosának és/vagy üzembentartójának adatai vonatkozásában.¹³³

Tekintettel arra, hogy a körözési eljárás alapja a körözési nyilvántartási rendszer, ezért a Körtv. először is a körözési nyilvántartás felépítését, tartalmi elemeit határozza meg. A nyilvántartás tekintetében pedig az adatkezelői feladatokat a rendőrség látja el, amely felett az ügyészség gyakorol törvényességi felügyeleti jogot. A Körtv. minden egyes nyilvántartás tekintetében külön meghatározza azokat az adatokat, amelyeket tartalmazhat. Az egyes nyilvántartások célja is meghatározásra kerül, ezzel elősegítve a célhoz kötött adatkezelést. A körözési eljárás alapja az adatok körözési

¹³¹ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 300. oldal

¹³² 2010. évi CXXII. törvény 66. § (1) bekezdés

¹³³ Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. i.m. 301. oldal

nyilvántartásban való rögzítése, tehát amíg nem történik meg a nyilvántartásban való rögzítés, addig az eljáró rendőri szerv nem kezdi meg a körözési eljárását. A körözés elrendelését a körözési nyilvántartási rendszerben a körözést elrendelő szervnek kell rögzítenie. Abban az esetben, ha informatikai akadály van a körözési nyilvántartásban való rögzítésnek, úgy a nyilvántartó rögzíti az adatokat a megküldött dokumentumok alapján. Tekintettel arra, hogy a körözési eljárás során meghatározott esetben titkos információgyűjtést is lehet alkalmazni, ezért fontos megjegyezni, hogy minősített adatot a nyilvántartás nem tartalmazhat, tehát az egyes nyilvántartásokban nem rögzíthető az intézkedések között, hogy titkos információgyűjtést rendeltek el az adattal kapcsolatosan.¹³⁴

II.6. A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény

A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 53. § (1) bekezdése értelmében: a többszöri eljárás megakadályozása, valamint a személyazonosság megállapítása céljából a kiutasítást előkészítő őrizetet, a visszafogadási egyezmény alapján történő visszaadást elrendelő, az idegenrendészeti kiutasítást, a kijelölt helyen való tartózkodást, valamint az idegenrendészeti őrizetet elrendelő, illetve a bírósági kiutasítást végrehajtó hatóság rögzíti a harmadik országbeli állampolgár arcképmását, valamint ujjnyomatát. A törvény 53. § (2) bekezdése szerint a harmadik országbeli állampolgár az arcképmása, valamint az ujjnyomata rögzítését tűrni köteles.¹³⁵

Érintőlegesen a törvény 67/A. §-a is tartalmaz vonatkozó, nyilvántartáshoz kapcsolódó rendelkezéseket. Az (1) bekezdés kimondja, hogy az idegenrendészeti hatóság ellenőrzés céljából a harmadik országbeli állampolgár ujjnyomatát rögzítheti. A (2) bekezdés értelmében az idegenrendészeti hatóság az (1) bekezdésben meghatározott célből rögzített ujjnyomat-adatot kizárólag a VIS rendelet meghatározott rendelkezései szerinti keresés elvégzéséhez, és annak befejezéséig kezelheti, ezt követően haladéktalanul törölnie kell.¹³⁶

¹³⁴ A körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló 2013. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Körtv.) 4. §-ához fűzött indoklás, kommentár (Jogtár)

¹³⁵ A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: 2007. évi II. törvény) 53. §

¹³⁶ 2007. évi II. törvény 67/A. §

A törvény a fentiek mellett rendelkezik idegenrendészeti résznyilvántartásokról is, melyek a következők: a vízum iránti kérelem és a kiadott vízum, illetve vízumot helyettesítő engedély alapján a harmadik országbeli állampolgár adatai, a tartózkodási engedély iránti kérelem, valamint a mobilitással kapcsolatos értesítés és a kiadott tartózkodási engedély, valamint mobilitási igazolás alapján a harmadik országbeli állampolgár adatai, a meghívó, továbbá a meghívott harmadik országbeli állampolgár adatai, az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolás alapján a harmadik országbeli állampolgár adatai, a kiadott bevándorlási engedély és letelepedési engedély, valamint ideiglenes letelepedési engedély, nemzeti letelepedési engedély vagy EK letelepedési engedély iránti kérelem és kiadott ideiglenes letelepedési engedély, nemzeti letelepedési engedély vagy EK letelepedési engedély alapján a harmadik országbeli állampolgár adatai, az úti okmányt vagy egyszeri utazásra jogosító okmányt kérelmező harmadik országbeli állampolgárra vonatkozó adatok, az úti okmány és a tartózkodásra jogosító okmány elvesztését, eltulajdonítását bejelentő harmadik országbeli állampolgár adatai, a harmadik országbeli állampolgár szálláshelyének, lakóhelyének bejelentésével összefüggő adatok, a Magyarország vagy az Európai Unió tagállamai területének elhagyására kötelezett, a kijelölt helyen tartózkodásra kötelezett, az idegenrendészeti kiutasítás, a menekültügyi hatóság által elrendelt kiutasítás, a bírói kiutasítás, a beutazási és tartózkodási tilalom, a kiutasítást előkészítő őrizet, valamint az idegenrendészeti őrizet hatálya alatt álló harmadik országbeli állampolgár adatai, a külföldre utazási korlátozás hatálya alatt álló harmadik országbeli állampolgárral kapcsolatos adatok, végül pedig a nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségek teljesítése céljából a Magyarországon őrizetbe vett, letartóztatott vagy személyi szabadságában bármely más módon korlátozott, továbbá a rendkívüli eseményekben (haláleset, súlyos sérüléssel járó baleset stb.) érintett harmadik országbeli állampolgár adatai.¹³⁷

II.7. Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 31. § (1) bekezdése értelmében: az ügyészség törvényben szabályozott büntetőjogi, közérdekvédelmi, valamint ügyviteli, statisztikai és tudományos kutatási célú feladatainak ellátásához - az ügyészi szervezetben kijelölt központi,

¹³⁷ A 2007. évi II. törvény 95. § - 105/A. §

területi és helyi adatkezelő szervein keresztül, legfőbb ügyészi utasításban felsorolt adatkörben - személyes, különleges és bűnügyi személyes adatokat kezelhet.¹³⁸

Az Ütv. 32. § (1) bekezdése kimondja, hogy az ügyészség tevékenysége során a rendőrségtől és más hatóságoktól az általuk kezelt személyes, különleges és bűnügyi személyes adatokat a felhasználás céljának megjelölésével átveheti és - a törvény korlátai között - kezelheti.¹³⁹

II.8. Az elektronikus modus operandi nyilvántartás

A korábbiakban, már a történeti előzményeknél is említett, ún. modus operandi nyilvántartás az elektronikus modus operandi nyilvántartás néven él tovább.

A modus operandi adattár a rendőrség komplex bűnüldöző tevékenységét sokrétűen és hatékonyan segítő adattár volt évtizedeken keresztül. Szabályozását eleinte a Modus Operandi Nyilvántartás Ideiglenes Szabályzata kiadásáról szóló 22/2000. (XII. 29.) ORFK utasítás tartalmazta, majd hosszantartó szakmai és informatikai-technikai előkészítő munka után ez a nyilvántartás új néven, de lényegében megegyező céllal és tartalommal, immár teljes egészében digitális háttérrel elektronikus modus operandi nyilvántartás néven működik.¹⁴⁰ Jelenleg az elektronikus Modus Operandi Nyilvántartás működtetésével kapcsolatos egyes feladatokról szóló 12/2014. (V. 16.) ORFK utasítás szabályozza a nyilvántartás részleteit.¹⁴¹

Az elektronikus Modus Operandi Nyilvántartásban szereplő adatok kezelésének célja az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv törvényben meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési feladatai ellátásának elősegítése. Ez a nyilvántartás olyan adatkezelést jelent, amely a rendőrség törvényben meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési feladatainak ellátásához szükséges adatok, információk gyűjtését, rendszerezését, tárolását, valamint a bűnelkövetők és az általuk elkövetett bűncselekmények felderítésének a nyilvántartott adatok felhasználásával történő elősegítését szolgálja. Az eModus nyilvántartás adatkezelője az ORFK.¹⁴²

¹³⁸ Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 31. § (1) bekezdés

¹³⁹ Ütv. 32. § (1) bekezdés

¹⁴⁰ Nyeste Péter - Szendrei Ferenc: i.m. 174. oldal

¹⁴¹ Megjelent a Hivatalos Értesítő 2014/26. számában

¹⁴² Nyeste Péter - Szendrei Ferenc: i.m. 175. oldal

Az eModus-ban nyilván kell tartani a felderítetlenül maradt bűncselekmény kriminalisztikai szempontból fontos jellemzőit, a szándékos bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt kihallgatott személy adatait, személyleírását, fényképét, súlyos bűncselekmény esetén a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyek és kapcsolataik adatait, kriminalisztikai szempontból fontos jellemzőit, a szervezett bűnözésre utaló cselekményekben érintett, illetve a bűnözői csoportban résztvevő vagy azzal együttműködő személyek, valamint kapcsolataik adatait és kriminalisztikai szempontból fontos jellemzőit, a bűncselekmény ügyszámát, a tényállás megnevezését, elévülési idejét és az ügyben eljáró szervet. Az eModus mindezeket túlmenően valamennyi szándékos bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt kihallgatott, tetoválással rendelkező személy vonatkozásában tartalmazza a szándékos bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt kihallgatott személy adatait, személyleírását, fényképét, a személyleírási és fénykép adatok közül pedig a tetoválás képét és leírását.¹⁴³

A részletes adattartalom struktúrája pedig a következő: ismert tetteses nyilvántartás (ál,- gúnynév, tetoválás és különös ismertetőjelek), ismeretlen tetteses nyilvántartás a gyanúsított jellemzői (személyleírás, különös ismertetőjelek, mint: sebhely, anyajegy, csonkolt, nyomorék végtagok, tetoválások, nyelvtudás, végzettség, munkakör, gúnynév, álnév, szociográfiai helyzet, szexuális beállítottság, személyiség jellemzők), elkövetési magatartás (azonosítást nehezítő, elkövetést elősegítő, felfedezést nehezítő, menekülést elősegítő), gyanúsítottak közötti kapcsolat típusa, sértettre vonatkozó jellemzők, bűncselekmény helyszínének jellege. A tárgyak tekintetében pedig az alábbiakat tartják nyilván: elkövetési eszköz, megszerzett érték, megszerzett érték felhasználási módja, elkövetés során használt jármű, elkövetési módszerek (behatolási módszer, csalási, hamisítási módszer, kábítószerrel kapcsolatos módszer, szexuális módszer, támadási, erőszakos módszer).¹⁴⁴

¹⁴³ Az elektronikus Modus Operandi Nyilvántartás működtetésével kapcsolatos egyes feladatokról szóló 12/2014. (V. 16.) ORFK utasítás 3. pont

¹⁴⁴ Nyeste Péter - Szendrei Ferenc: i.m. 175-176. oldal

III. A Bnytv. és a GDPR, valamint a bűnügyi adatvédelmi irányelv kapcsolata

III.1. Alapvetés

A büntetőügyek felderítése, nyomozása, elbírálása során a bizonyítékok összegyűjtése, értékelése mellett a potenciális elkövetők ellen folytatott korábbi eljárások során hozott határozatok is értékes információt, tehát adatot hordoznak. Ezek ismeretében a nyomozó hatóság, illetve a bíróság figyelembe veheti a terhelt előéletére vonatkozó adatokat, különösen a minősítés és a büntetés kiszabás körében. Előfordulhat viszont, hogy a terhelt más államokban már bűncselekményt követett el, mielőtt az adott állam bűnüldöző hatóságainak látókörébe került volna, így megfelelő szabályozás híján az eljáró szervek nem tudják az elkövető előéletét figyelembe venni. Egy olyan térségben, mint az Európai Unió, ahol az államhatárok korlátozás nélkül, vagy csekély mértékű korlátozással átjárhatók, az elkövetők könnyebben változtathatják meg tartózkodási helyüket, ezért közösségi szinten is alappal merült fel fokozottan a más tagállamok bűnügyi nyilvántartásaiból származó információkhoz való egyszerűbb hozzáférés iránti igény. A hatékony működési feltételek megteremtése mellett a szabályozásnak megfelelő szintű alap-jogvédelmet kell biztosítani az érintettek számára, így fontos, hogy tekintettel kell lenni a létrehozandó rendszer adatvédelmi aspektusaira, továbbá természetesen az európai jogpolitika alapvető elveire: a szubszidiaritás és arányosság szempontjaira is.¹⁴⁵

Egy egységes európai bűnügyi nyilvántartási rendszer - melynek a magyar bűnügyi nyilvántartás is része - létrehozására vonatkozó szabályozás szükségszerűen felveti az adatvédelem kérdését. Mennyiben garantálja a nyilvántartási rendszer létrehozására és működésére vonatkozó jogszabályi keret az érintett személyek - akikre a nyilvántartások adatokat tartalmazhatnak - személyes adatok megfelelő szintű védelméhez, illetve az információk önrendelkezéshez való jogát? Nem jelenti-e az információk hozzáférhetőségének elve egyoldalúan a bűnüldözés hatékonyságának növelését a terhelti jogok rovására? A magánszféra védelme, a személyes adatok védelméhez fűződő jog és az információk önrendelkezéshez való jog régóta szerepel az egyes nemzetközi és nemzeti jogok alapjogi katalógusaiban. Az Európai Emberi Jogi Egyezmény 8. cikkének 2. bekezdése szerint mindenkinek joga

¹⁴⁵ Peisch András: i.m. 345. oldal

van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák, és e jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.¹⁴⁶

Az alapjogok érvényesülésének kiemelt szerepe van az európai és a nemzetközi kapcsolatokban. Az alapjogok biztosítása a demokratikus működés előfeltétele. Ugyanakkor az is tendencia, hogy a kivívott alapvető jogok számos oldalról veszélybe kerülnek. Az egyénről beszerezhető információ mennyisége a technika fejlődésével növekszik. Ez a hatékonyabb bűnüldözést szolgálja nemcsak országos, hanem regionális és nemzetközi szinten is. Az államok közötti együttműködés révén nagy mennyiségű információ cserél gazdát, ugyanakkor a növekvő biztonsági kockázat további lépéseket is sürget. Ebből kifolyólag egy hatékony adatvédelmi rendszer jelentősége is növekszik. Az információ hatalom, ugyanakkor a kivívott, univerzális demokratikus jogállami alapértékeket a mindenkori jogalkotónak mindenképpen tiszteletben kell tartania. A bűnüldöző hatóság munkája és az adatvédelem között mindig lesz feszültség, mert ha ez nem így lenne, akkor rendőrállamról beszélhetnénk. Fontos azonban, hogy a kiindulópont az legyen, hogy az adatvédelem a rendőrség munkája során nem csak egy akadály, hanem a demokratikus jogállam megvalósulásának előfeltétele is egyben.¹⁴⁷

A személyes adatokon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége adatkezelésnek minősül. A leggyakoribb adatkezelési művelet pedig a továbbítás.¹⁴⁸

III.2. A Bnytv. adatvédelmi szabályai

A Bnytv. IX. fejezete tartalmazza a bűnügyi nyilvántartással kapcsolatos adatvédelmi szabályokat. Ezek szerint az adatkezelő az érintett hozzáféréshez való jogának gyakorlása során az adatai továbbítására vonatkozó tájékoztatását mellőzi, ha az e törvény szerint az adatok átvételére jogosult

¹⁴⁶ Peisch András: i.m. 353-354. oldal

¹⁴⁷ Nagy Klára: Adatvédelem a rendőrségi és bűnügyi együttműködés során a Lisszaboni szerződés után https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwisvovC3dXIAhWV-ioKHbgoBBYQFjAAegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Fwww.pecshor.hu%2Fperiodika%2FXI%2Fnagy.pdf&usq=AOvVaw2uSKnPhyKba_5OPChEPTZJ Letöltés ideje: 2019. 10. 13.

¹⁴⁸ Péterfalvi - Révész - Buzás: i.m. 4. Alapfogalmak, 4.2. Adatkezelés, 77. oldal

az adatok átvételével egyidejűleg jelzi, hogy az adattovábbításra vonatkozó adatok közlésének teljesítése a bűncselekmények megelőzésének, felderítésének, a büntetőeljárás lefolytatásának, büntetés és intézkedés végrehajtásának eredményességét veszélyezteti vagy e tevékenységek folytatását akadályozza, nemzetbiztonsági védelmi és elhárítási, információszerezési, továbbá nemzetbiztonsági, iparbiztonsági, belső biztonsági és bűnmegelőzési ellenőrzési feladatok ellátását, azok eredményességét veszélyezteti. A tájékoztatás mellőzését írásban kell indokolni, kivéve, ha az indoklás valamely érdek érvényesülését veszélyezteti, valamint tájékoztatni kell az érintettet a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségekről. Ha a bűnügyi nyilvántartó szerv vagy a szakértői nyilvántartó szerv megállapítja, hogy a nyilvántartott adatok helytelenek vagy pontatlanok, az adatokat helyesbíti. A bűnügyi nyilvántartó szerv a személyes adatok kezelésére vonatkozó törvényi rendelkezések betartásának ellenőrzésére vonatkozó jogkörében eljáró Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH), valamint az e törvény hatálya alá tartozó nyilvántartások feletti törvényességi felügyeleti jogkörében eljáró ügyészség részére a nyilvántartásokba való betekintést biztosítja. A fenti betekintés tényéről, valamint a betekintés eredményeként tett megállapításokról jegyzőkönyvet kell felvenni.¹⁴⁹

A Bnyt. a fentiekén túlmenően szabályoz egy úgynevezett adattovábbítási nyilvántartást is, mely tartalmazza az érintett személyazonosító adatait, azt az ügyszámot és az ügy tárgyát, amelyhez az adatigénylést kérik, az adatkezelő nyilvántartási azonosítóját, az adattovábbítás időpontját, azt a törvényi rendelkezést vagy az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusának rendelkezését, amely az adatigénylőt az eljárásában, ellenőrzési tevékenysége vagy feladatköre gyakorlása során az adatkezelésre feljogosítja, az adatigénylő megnevezését, az adathozzáférésre felhatalmazott személynek a közvetlen hozzáférésre való jogosultságot igazoló, úgynevezett azonosító kódját, valamint a továbbított adatok megnevezését.¹⁵⁰

Az Európai Parlament és A Tanács (EU) 2016/679 Rendelete (2016. április 27.) (GDPR)¹⁵¹ értelmében az érintett tájékoztatáshoz való joga a fentiek vonatkozásában az alábbiak szerint alakul: ha a kezelt személyes adatok forrása nem közvetlenül maga az érintett, az adatkezelők nem kötelesek előzetes

¹⁴⁹ Bnyt. 87-88. §

¹⁵⁰ Bnyt. 90. § (1) bekezdés

¹⁵¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 Rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: GDPR). Hivatalos lapban való megjelenés: 2016. 5. 4.

tájékoztatást nyújtani, amennyiben a tájékoztatás lehetetlenné tenné vagy komolyan veszélyezteti az adatkezelés céljainak elérését. Az adatkezelők ugyanakkor ezekben az esetekben is kötelesek megfelelő intézkedéseket hozni az érintettek védelme érdekében. Ez esetben az adatkezelőnek azt kell bizonyítania, hogy az információk rendelkezésre bocsátása és a személyes adatokon végzett műveletek között olyan közvetlen kapcsolat áll fenn, amelynek következtében a tájékoztatás ténylegesen lehetetlenné teszi vagy rendkívüli módon megnehezítené az adatkezelés céljának megvalósítását. Az adatkezelő azonban csak akkor hivatkozhat az előzetes tájékozódáshoz való jog korlátozására, amennyiben az adatkezelés jogszerű és tisztességes: ezen két kritérium feltétlen érvényesülését tehát bizonyítania kell.¹⁵²

III.3. A bűnügyi adatvédelmi irányelv

Az Európai parlament és A Tanács (EU) 2016/680 (2016. április 27) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló irányelv (a továbbiakban: bűnügyi adatvédelmi irányelv) célja a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés keretében feldolgozott személyes adatok védelméről szóló 2008/977/IB kerethatározatban¹⁵³ lefektetett szabályok korszerűsítése, valamint a bűnüldözési célból kezelt személyes adatok belföldi kezelésére és határokon átnyúló továbbítására vonatkozó szabályok egységesítése, melynek hatására az elvárások szerint megerősödik a tagállamok és harmadik országok bűnüldöző szervei közötti együttműködés is. Az irányelv a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szól. A bűnüldözés során a tagállamok hatóságainak egyre gyakrabban kell személyes adatokat feldolgozniuk és továbbítaniuk. Ebben az összefüggésben az érintett hatóságok közötti együttműködés javításához

¹⁵² Péterfalvi - Révész - Buzás: i.m. 7. Az érintett jogai. 7.1.1.7. Kivételek a tájékoztatási kötelezettség alól. 162-163. oldalak

¹⁵³ Hivatalos lapban való megjelenés: 2008. 12. 30.

elengedhetetlenül fontos, hogy az adatvédelemre uniós szinten világos és koherens szabályozás vonatkozzon.¹⁵⁴

A GDPR-t és a bűnügyi adatvédelmi irányelvet a Tanács és a Parlament egyszerre fogadta el, számozásuk is egymást követő, végül a hivatalos lapban is egyazon napon kerültek kihirdetésre.¹⁵⁵ Az irányelv értelmében elő kell segíteni az Unión belül az illetékes hatóságok között a személyes adatok szabad áramlását a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy a büntetőjogi szankciók végrehajtása - többek között az Unión belül a közbiztonságot fenyegető veszélyekkel szembeni védelem és e veszélyek megelőzése - céljából, valamint az ilyen személyes adatoknak a harmadik országok és nemzetközi szervezetek részére történő továbbítását, biztosítva egyúttal a személyes adatok magas szintű védelmét.¹⁵⁶

A bűnügyi adatvédelmi irányelv (7) Preambulum-bekezdése értelmében „*A büntetőügyekben folytatott hatékony igazságügyi együttműködés és rendőrségi együttműködés biztosítása érdekében alapvető fontosságú a természetes személyek személyes adatainak következetes és magas szintű védelme, valamint a tagállamok illetékes hatóságai között a személyes adatok cseréjének elősegítése. Ebből a célból az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása - többek között a közbiztonságot fenyegető veszélyekkel szembeni védelem és e veszélyek megelőzése - érdekében végzett személyesadat-kezeléssel összefüggésben a természetes személyek jogait és szabadságait minden tagállamban azonos szintű védelemben kell részesíteni. A személyes adatok Unió egészére kiterjedő hatékony védelme érdekében mind az érintettek jogait, mind a személyes adatok kezelőinek kötelezettségeit megerősíteni szükséges, valamint a tagállamokban a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzéséhez és biztosításához egyenértékű hatásköröket kell biztosítani.*”¹⁵⁷

¹⁵⁴ Péterfalvi - Révész - Buzás: i.m. 15. A bűnügyi irányelv. 15.1. Az irányelvről általánosságban. 385. oldal

¹⁵⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 Irányelve (2016. április 27) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: bűnügyi adatvédelmi irányelv). Hivatalos lapban való megjelenés: 2016. 5. 4.

¹⁵⁶ Bűnügyi adatvédelmi irányelv (4) Preambulum-bekezdés

¹⁵⁷ 2016/680 irányelv (7) bekezdés

A fenti irányelv a fogalom-meghatározásokon túlmenően tartalmazza a személyes adatok kezelésére vonatkozó elveket, az érintett jogait, az adatkezelőre és az adatfeldolgozóra vonatkozó szabályozást, a személyes adatok harmadik országokba vagy nemzetközi szervezetek részére történő továbbítására utaló szabályokat, a felügyeleti hatóságokra vonatkozó szabályokat, rendelkezik a kölcsönös segítségnyújtásról, végül a jogorvoslati lehetőségekről és a lehetséges szankciókról is.

A bűnügyi adatvédelmi irányelv szabályai a terrorizmus, a szervezett bűnözés és a számítástechnikai bűnözés elleni uniós dokumentumot, az európai biztonsági stratégiát ültetik át a gyakorlatba. A szóban forgó adatok megosztása alapvető fontosságú a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem szempontjából. Az új szabályoknak köszönhetően ezen adatok megosztása uniós és nemzetközi szinten egyaránt hatékonyabbá válik, így erősödik a más tagállamokba vetett bizalom, és fokozódik a határokon átnyúló jogbiztonság.¹⁵⁸

Jól látható tehát, hogy a GDPR, azaz az általános adatvédelmi rendelet, valamint a bűnügyi adatvédelmi irányelv szabályozása mintegy „tükröként” tekint egymásra, szabályozási vonulata és megfogalmazásmódja egymás mellett létezik, illetőleg a bűnügyi adatvédelmi irányelv a GDPR nélkül valójában nem is értelmezhető.

A személyes adatok védelme alapvető uniós jog. A nyomozás és a bűnüldözési intézkedések során a bűncselekmények áldozatainak és tanúinak, sőt még a gyanúsítottaknak is joguk van adataik megfelelő védelméhez. A jogszabályok összehangolásával ugyanakkor a rendőrségek és az ügyészségek számára Európa-szerte könnyebbé válik a határokon átnyúló nyomozási együttműködés, valamint a bűncselekmények és a terrorizmus elleni hatékony küzdelem is.¹⁵⁹

¹⁵⁸ Hogyan járul hozzá az adatvédelmi reform a nemzetközi bűnözés elleni küzdelemhez? Európai Bizottság Tájékoztató 2016. január https://www.naih.hu/files/hogyan_bunugyi_ie_PP-2016-02548-00-08-HU-TRA-00.pdf Letöltés ideje: 2019. 10. 27.

¹⁵⁹ Hogyan járul hozzá az adatvédelmi reform a nemzetközi bűnözés elleni küzdelemhez? uo.

III.4. Összegzés

A magyar bűnügyi nyilvántartási rendszer, a GDPR, és a bűnügyi adatvédelmi irányelv egymás melletti elemzése következtében - többek között - az állapítható meg, hogy a jogalkotó egyértelműen kiveszi a GDPR hatálya alól a bűnügyi nyilvántartást, és a bűnügyi adatvédelmi irányelvnek való megfeleltetését teszi kötelezővé. Mégsem lehet azonban a bűnügyi adatvédelmi irányelvet a GDPR nélkül elképzelni, hiszen vitathatatlanul az képezi az alapját. A GDPR I. Fejezetének 2. cikke rendezi ugyanis a tárgyi hatályt, melynek (1) bekezdése értelmében a rendeletet kell alkalmazni a személyes adatok részben vagy egészben automatizált módon történő kezelésére, valamint azoknak a személyes adatoknak a nem automatizált módon történő kezelésére, amelyek valamely nyilvántartási rendszer részét képezik, vagy amelyeket egy nyilvántartási rendszer részévé kívánnak tenni.¹⁶⁰ Mindezek alapján nem csak a Bnyt.v.-ben szabályozott bűnügyi nyilvántartás, mint automatizált módon kezelt adatok köre tartozna ugyanis a hatálya alá, hanem még az eModus nyilvántartás is. A GDPR I. Fejezet 2. cikk (2) bekezdésének d) pontja azonban egyértelművé teszi, hogy nem tartozik a hatálya alá az, amennyiben az illetékes hatóságok az adatok nyilvántartását bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzik, ideértve a közbiztonságot fenyegető veszélyekkel szembeni védelmet és e veszélyek megelőzését.¹⁶¹ A bűnügyi adatvédelmi irányelv pedig kifejezetten kimondja, hogy szabályokat állapít meg a természetes személyek védelmére a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása - így többek között a közbiztonságot fenyegető veszélyekkel szembeni védelem és e veszélyek megelőzése - céljából végzett kezelése tekintetében¹⁶². Egyértelművé válik mindezek alapján, hogy a bűnügyi adatoknak akár az automatizált, akár a részben automatizált módon történő kezelése a bűnügyi adatvédelmi irányelv, és nem a GDPR hatálya alá tartozik.

A fentiek tisztázása után megállapítható, hogy a Bnyt.v. adatvédelmi szabályai kifejezetten szembeállítják a GDPR, valamint a bűnügyi adatvédelmi irányelv által is nevesített érintetti jogot: azaz a tájékoztatáshoz való jogot az állam „büntetőhatalmával”, avagy a bűncselekmények

¹⁶⁰ GDPR I. Fejezet 2. cikk (1) bekezdés

¹⁶¹ GDPR I. Fejezet 2. cikk (2) bekezdés d) pont

¹⁶² Bűnügyi adatvédelmi irányelv I. Fejezet 1. cikk (1) bekezdés

felderítéséhez, elbírálásához fűződő társadalmi érdekekkel. A bűnügyi adatvédelmi irányelv III. Fejezete szabályozza az érintetti jogokat, ennek is a 12. és 13. cikkei az érintett tájékoztatását, annak mibenlétét. Ezen tájékoztatás jogszerű elmaradását hivatott szabályozni a Bnyt.v.-nek a már fentebb is hivatkozott 87. § (2) bekezdése, amikor a bűncselekmények megelőzésének, felderítésének, a büntetőeljárás lefolytatásának, büntetés és intézkedés végrehajtásának az eredményességét, valamint a nemzetbiztonsági védelmi és elhárítási, információszerzési, továbbá nemzetbiztonsági, iparbiztonsági, belső biztonsági és bűnmegelőzési ellenőrzési feladatok ellátását, illetve ezen feladatok eredményes elvégzését állítja szembe, illetőleg előtérbe az érintett tájékoztatáshoz való jogával. A jogalap nem lehet kétséges, hiszen a bűnüldözéshez, és a törvényben meghatározott célokhoz fűződő össztársadalmi érdek jóval erősebb, mint a bűnügyi nyilvántartásban szereplő személy tájékoztatáshoz való joga.

Ugyancsak a bűnügyi adatvédelmi irányelvnek megfelelő a Bnyt.v. 89 - 91/A. §-a, mely az adattovábbítási nyilvántartás kötelező meglétét és tartalmát szabályozza. A bűnügyi adatvédelmi irányelv IV. Fejezetének 24. cikke szabályozza az adatkezelési tevékenységek nyilvántartását - melybe természetesen beletartozik egy adattovábbítási nyilvántartás is - amikor is kiemeli, hogy azon címzettek kategóriáit is nyilván kell tartani, akivel az adatot közlik, vagy közölni fogják.

Mindezekén túlmenően fontos leszögezni, hogy nemcsak a bűnüldöző, illetve általában az igazságszolgáltatásban dolgozó szervek munkáját könnyíti meg az új jogszabályi környezet - gondolván itt az információkhoz történő gyorsabb, hatékonyabb és nem utolsó sorban még a tagállami határokon is átnyúló hozzájárásához -, hanem az érintett magánszemélyek is gördülékenyebben és időtakarékosan tudnak a személyes adataikba betekinteni.

Az adatvédelmi reform nagy vívmánya, hogy az egyes uniós tagállamok eltérő eljárásrendjét úgymond „háttérbe szorítva”, univerzálissá teszi az információigénylést. Hiszen lehetnek olyan tagállamok, ahol az eljárási határidő indokolatlanul hosszú, de legalábbis lényegesen hosszabb, mint más tagállamokban. Sőt, akár az adatigénylés ingyenessége/visszterhessége tekintetében is lehetnek eltérő szabályok a tagállamok között.

IV. Zárszó

Jómagamnak, aki gazdasági ügyszakban eljáró bírósági titkár vagyok, nem sokszor nyílik alkalmam a bűnügyi nyilvántartással dolgoznom. Azonban mivel a civil szervezetek vezető tisztségviselői vonatkozásában (is) követelmény a - nem a szó szoros értelmében vett - büntetlen előélet, ezért amennyiben adat merül fel arra, hogy a bűnügyi nyilvántartásban szerepel az adott személy, úgy köteles vagyok ezen ténynek a vizsgálatára, adott esetben hivatalból történő bizonyítására. Ennek kapcsán, egy cégbírósági kolléga eljárásán keresztül jutott a tudomásomra, hogy az illető természetes személy, aki a civil szervezetek bírósági lajstromában az adott egyesület képviselőjeként van nyilvántartva, a tájékoztatás szerint - melyet a céges lajstrom a kolléga részére automatikusan megküldött - „A bűnügyi nyilvántartás szerint büntetett előéletű.” Ennél több adat azonban nem állt a rendelkezésemre, számomra azonban ez nem volt elegendő tekintettel arra, hogy az általam kötelezően alkalmazandó törvények (a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény) csak bizonyos büntetések illetve intézkedések képviselővel szembeni alkalmazása esetén írják elő azt, hogy összeférhetetlenek a vezető tisztségviselői megbízással. Sajnos azonban mindazok ellenére, hogy lényeges volna a munkám szempontjából a bűnügyi nyilvántartáshoz történő (közvetlen) hozzáférés, mégsem rendelkezem ezzel, ezért közvetve, hivatalos megkeresés útján kellett adatot igényelnem a szóban forgó vezető tisztségviselőről. Lehetséges, hogy az imént taglalt eset inkább a bírósági szervezeten belül felmerült és megoldásra váró problémaként, mintsem állami, vagy uniós hatáskörbe tartozó ügyként merül fel, mindenesetre elgondolkodtató az, hogy önmagamról igaz közvetlenül és viszonylag rövid időn belül jutok a bűnügyi nyilvántartásból adatokhoz - lásd például az erkölcsi bizonyítványt -, de ugyanilyen fontos volna a munkám helyes, gyors és szabatos elvégzése körében is az információkhoz történő mielőbbi hozzájutás.

Ezért véleményem szerint a hazai bűnügyi nyilvántartásnak - igaz, nagyon „határterületet” érintő szegmensében, de - kell még fejlődnie: érdemes lenne például a fenti példa mentén azt megfontolni, hogy a bírósági szervezetrendszeren belül a büntető ügyszakon kívül dolgozó, ám olyan dolgozók részére (pl. cégbírák, civil szervezetek nyilvántartásával foglalkozó titkárok) is közvetlenül elérhető legyen a bűnügyi nyilvántartás, akiknek a munkájukhoz ez ugyan közvetetten, de szükséges volna.

Kritikaként fogalmazom meg továbbá a dolgozat II.1.2.1. fejezetében már hivatkozott anomáliát, mely szerint a hazai bűnügyi nyilvántartásnak csak a tagállamok bíróságai által meghozott, jogerős bűnösséget megállapító, bírósági ítéletei képezik a részét a Bnytv. III. Fejezete szerint. Ez több szempontból is aggályos. Elsősorban, mert kizárólag a bíróságok határozatairól beszélünk, ezáltal nem tartoznak ide a nyomozó hatóságok, ügyészség döntései, másrészt, mert bűnösséget a hazai büntetőeljárás törvény értelmében nem kizárólag a tárgyaláson meghozott ítélet állapíthat meg, hanem a külön eljárás során meghozott büntetővégzés is, harmadrészt pedig, mert a jogerős eljárást megszüntető ügydöntő végzés, vagy a tárgyaláson meghozott felmentő ítéletek sem képezik a nyilvántartás részét, mely komoly tagállami ellentmondásokra adhat okot ugyanazon személlyel szemben lefolytatott büntetőeljárások során, a kétszeres eljárás lehetősége nagy eséllyel merülhet fel a nyilvántartás ilyen hiányosságai miatt. Célszerű lenne tehát jogszabály-módosítás folytán a Bnytv. III. Fejezetébe, ezáltal a bűnügyi nyilvántartásba ténylegesen is beiktatni a fenti ügydöntő határozatokat.

Dolgozatomban törekedtem a hazai bűnügyi nyilvántartásról, illetve általánosságban a büntetőjogi nyilvántartásokról átfogó, a történeti előzményekre is kiterjedő képet adni.

Konklúzióként levonható, hogy a bűnügyi nyilvántartás kialakulásában pótolhatatlan szerepe volt és egyetemes érdemeket szerzett az általános bűnüldözési hatóság: a rendőrség, a detektívek által kialakított kezdeti nyilvántartások által. A bűncselekmények felderítése, az elkövetők kilétének, adatainak, feltalálási helyének a meghatározása ma már elképzelhetetlen lenne a bűnügyi nyilvántartás által. Azzal pedig, hogy az uniós tagállamok egymás nyilvántartásaiból is kérhetnek adatokat, úgy gondolom, a bűnügyi nyilvántartás egy újabb, magasabb szintre lépett.

Látható tehát, hogy milyen óriási utat is járt be a bűnügyi nyilvántartás fejlődéstörténete az ókortól (vagy, amennyiben Magyarországról beszélünk: az 1800-as évek végétől) egészen napjainkig: az egyszerű, kézi feljegyzésektől kezdődően a konkrét és részletekbe menő, rendkívül nagy adathalmazzal dolgozó elektronikus nyilvántartásokon keresztül a határokon átívelő szabályozásig.

Dolgozatom fő érdemének a fenti „idővonal” bejárását-bemutatását tekintem annál is inkább, mivel ez a terület mind a tanulmányaim, mind pedig a jelenlegi munkaköröm során távolabb állt tőlem.

„Össztársadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy az illetékes szervek tudomással bírjanak adott személy esetleges büntetett előéletéről, de ahhoz is, hogy a büntetőjogi elítélés ne jelentsen az illető számára egész életre szóló megbélyegzést. E kettős cél garantálása a bűnügyi nyilvántartási tevékenységben nyilvánul meg. A bűnügyi nyilvántartások tehát egyrészt bűnmegelőzési, bűnüldözési, de egyben büntetőjogi értelmű rehabilitációs (társadalomba való visszailleszkedési) célokat is szolgálnak.”¹⁶³

¹⁶³ https://www.parlament.hu/documents/10181/303867/Infojegyzet_2015_42_bunugyi_nyilvantartas.pdf/65311909-2130-40b9-ae77-0f056f3935fa Letöltés ideje: 2019. 10. 13.

Felhasznált irodalmak jegyzéke

- Belovics Ervin - Gellér Balázs - Nagy Ferenc - Tóth Mihály: Büntetőjog I. Általános rész A 2012. évi C. törvény alapján 2014 HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft.
- Bogotyán Róbert - Veszeli Dániel: Bűnügyi nyilvántartás a büntetés-végrehajtásban: a múlt örökségének és a jelen kihívásainak hatása a közeljövő terveire. Börtönügyi szemle. 30. évfolyam, 2011/3. szám, 61 - 74. oldal
- Fekete Károly: A bűnügyi nyilvántartás helyzetéről és perspektívájáról. Belügyi Szemle 1975/3. szám, 30 - 38. oldal
- Fenyvesi Csaba: A bűnügyi nyilvántartás szerepe a kriminalisztikában In: Nagy Ferenc (szerk.): Ad futuram memoriam tanulmányok Cséka Ervin 85. születésnapja tiszteletére. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2007., 205 - 214. oldal
- Finszter Géza: A bűnügyi nyilvántartás helyzete és fejlesztésének lehetőségei. In: Irk Ferenc (szerk.): Kriminológiai tanulmányok. 43. kötet, 2006. 39 - 62. oldal
- Földesi Krisztina: A daktiloszkópia funkcionálistörténete. Hadmérnök, X. évfolyam, 2015/3. szám, 5 - 14. oldal
- Horváth Ferenc: Egy veszélyes betörőtolvaj leleplezése a bűnügyi nyilvántartás felhasználásával. Belügyi Szemle, 2. évfolyam, 1964/5. szám, 103 - 108. oldal
- Jánosi Andrea: Bűnüldözési célú adatkezelés Magyarországon az Európai Unió által megfogalmazott elvárások tükrében. Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica. Tomus XXXII. 2014. 293 - 303. oldal
- Kármán Elemér: A bűnügyi nyilvántartás és büntető igazságszolgáltatásunk. Jogtudományi közlöny, 43. évfolyam, 1908/47. szám, 377 - 380. oldal
- Peisch András: Az európai bűnügyi nyilvántartási információs rendszer. Jogi tanulmányok, 2010/1. szám, 14. évfolyam, 345 - 358. oldal
- Péterfalvi Attila - Révész Balázs - Buzás Péter: Magyarázat a GDPR-ról Wolters Kluwer Hungary Kft. Budapest 2018.

Felhasznált jogszabályok jegyzéke

- a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény
- az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény
- A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény
- A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény
- A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény
- Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény
- a személy- és tárgykörözésről szóló 2011. évi XVIII. törvény
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény
- A Tanács 2008/615/IB határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről
- A Tanács 2008/675/IB kerethatározata (2008. július 24.) az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembevételéről
- A Tanács 2009/315/IB (2009. február 26.) kerethatározata a bűnügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról
- A Tanács 2009/316/IB határozata (2009. április 6.) a 2009/315/IB kerethatározat 11. cikke alkalmazásában az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) létrehozásáról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 Rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 Irányelve (2016. április 27) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából

végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/816 rendelete (2019. április 17.) az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer kiegészítése érdekében a harmadik országbeli állampolgárokkal és a hontalan személyekkel szemben hozott ítéletekre vonatkozó információval rendelkező tagállamok azonosítására szolgáló központosított rendszer (ECRIS-TCN) létrehozásáról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/884 irányelve (2019. április 17.) a 2009/315/IB tanácsi kerethatározatnak a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó információcsere és az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) tekintetében történő módosításáról, valamint a 2009/316/IB tanácsi határozat felváltásáról
- 3255/2012. (IX. 28.) AB határozat
- az elektronikus Modus Operandi Nyilvántartás működtetésével kapcsolatos egyes feladatokról szóló 12/2014. (V. 16.) ORFK utasítás

Felhasznált internetes hivatkozások jegyzéke

- Szigetvári Oszkár: A magyar bűnügyi nyilvántartás kezdete. In: Parádi József (szerk.): Ünnepi parergák Boda József 65. születésnapja tiszteletére. 169 - 180. oldal
http://real.mtak.hu/91239/1/Salutem-4_169-180.pdf Letöltés ideje: 2019. 09. 28.
- <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwi1o-eZ75PLAhXQAxAlHXdYBy0QFjAAegQIBRAC&url=http%3A%2F%2Fabi.atlatszo.hu%2Fimages%2Frendezvenyek%2F2009%2FWWI%2FKadlotErzsebet.ppt&usg=AOvVaw1-B6J8Cv9OrYl5f7zjuk-9>
Letöltés ideje: 2019. 10. 11.
- Nyeste Péter - Szendrei Ferenc: A bűnügyi hírszerzés kézikönyve
<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=21&ved=2ahUKEwiPrdLOxsPLAhVeAxAlHWSdBHg4FBawMAB6BAgAEAI&url=https%3A%2F%2Frtk.uni-nke.hu%2Fdocument%2Frtk-uni-nke-hu%2FA%2520bu%25CC%258Bnu%25CC%2588gyi%2520hi%25CC%2581rszerze%25CC%2581s%2520ke%25CC%2581ziko%25CC%2588nyve.pdf&usg=AOvVaw00Dwo2IMbVmKfMvxg63-nD> Letöltés ideje: 2019. 10. 30.

- A szerző(k) nem került(ek) feltüntetésre: Bűnügyi nyilvántartások fajtái https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0049_22_buntetojogi_eljarasok_komplex_elemezese/4165/index.scorml Letöltés ideje: 2019. 10. 13.
- Lupovici Ügyvédi iroda: Mi történik a rabosítás során? Origo. Megjelenés ideje: 2019. 08. 14. <https://www.origo.hu/jog/20190812-lupovici-uygvedi-iroda-rabositas-buntetojog-bunugyi-nyilvantartas.html> Letöltés ideje: 2019. 10. 27.
- Dr. Margitics István: A DNS nyilvántartások büntetőjogi vetületei. Megjelent: 2017. október 16. <https://mabie.hu/index.php/cikkek-tanulmanyok/81-dr-margitics-istvan-a-dns-nyilvantartasok-buntetojogi-vetuletei> Letöltés ideje: 2019. 10. 13.
- Nagy Klára: Adatvédelem a rendőrségi és bűnügyi együttműködés során a Lisszaboni szerződés után. Megjelent: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwisoyC3dXIAhWv-ioKHbgoBBYQFjAAegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Fwww.pecshor.hu%2Fperiodika%2FXI%2Fnagy.pdf&usg=AOvVaw2uSKnPhyKba_5OPChEPTZJ Letöltés ideje: 2019. 10. 13.
- Hogyan járul hozzá az adatvédelmi reform a nemzetközi bűnözés elleni küzdelemhez? Európai Bizottság Tájékoztató 2016. január https://www.naih.hu/files/hogyan_bunugyi_ie_PP-2016-02548-00-08-HU-TRA-00.pdf Letöltés ideje: 2019. 10. 27.
- https://www.parlament.hu/documents/10181/303867/Infojegyzet_2015_42_bunugyi_nyilvantartas.pdf/65311909-2130-40b9-ae77-0f056f3935fa Letöltés ideje: 2019. 10. 13.